

KZD.430.001.2022

Nr ewid. 62/2022/P/22/001/KZD

Informacja o wynikach kontroli

Wykonanie budżetu państwa w 2021 r.
w części 46 – Zdrowie
oraz wykonanie planu finansowego Funduszu
Medycznego

MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest niezależna, profesjonalna kontrola zadań publicznych w interesie obywateli i państwa

p.o. Dyrektor Departamentu Zdrowia

M. Stolarczyk

Marcin Stolarczyk

Zatwierdzam:
Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Marian Banaś

Warszawa, dnia 06.06.2022

Najwyższa Izba Kontroli
Ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
T/F +48 22 444 50 00

www.nik.gov.pl

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE.....	4
2. OCENA GÓLNA.....	7
3. UWAGI I WNIOSKI.....	9
4. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 46 – ZDROWIE.....	10
4.1. DOCHODY BUDŻETOWE.....	10
4.2. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH.....	13
4.3. SPRAWOZDAWCZOŚĆ.....	21
5. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU MEDYCZNEGO.....	22
5.1. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO.....	22
5.2. SPRAWOZDANIA.....	24
6. INFORMACJE DODATKOWE.....	26
7. ZAŁĄCZNIKI.....	27
7.1. DOCHODY I WYDATKI JEDNOSTEK FUNKCJONUJĄCYCH W RAMACH CZĘŚCI 46 – ZDROWIE.....	27
7.2. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ W CZĘŚCI 46 – ZDROWIE.....	28
7.3. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ FUNDUSZU MEDYCZNEGO.....	29
7.4. DOCHODY BUDŻETOWE W CZĘŚCI 46 – ZDROWIE.....	30
7.5. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 46 – ZDROWIE.....	31
7.6. ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W CZĘŚCI 46 – ZDROWIE.....	34
7.7. WYDATKI BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 46 – ZDROWIE.....	36
7.8. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU MEDYCZNEGO.....	37
7.9. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM PRZEKAZANO INFORMACJĘ O WYNIKACH KONTROLI.....	39

1. WPROWADZENIE

Cel kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2021, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 46 – Zdrowie oraz dysponenta III stopnia (urząd obsługujący Ministra Zdrowia).

Celem kontroli było również dokonanie oceny wykonania w 2021 r. planu finansowego Funduszu Medycznego pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności podejmowanych działań przez dysponenta Funduszu.

Zakres kontroli

Skuteczność podejmowanych działań windykacyjnych.

Realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych.

Sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2021 r. w zakresie operacji finansowych.

Realizacja planu finansowego i zadań Funduszu Medycznego oraz prawidłowość sprawozdań tego Funduszu.

Jednostki kontrolowane

Ministerstwo Zdrowia

Dysponentem części 46 - Zdrowie jest Minister Zdrowia, do którego – na podstawie rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 sierpnia 2020 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Zdrowia¹ – należy kierowanie działem administracji rządowej – Zdrowie.

Dział Zdrowie obejmuje sprawy²:

- 1) ochrony zdrowia i zasad organizacji opieki zdrowotnej;
- 2) nadzoru nad produktami leczniczymi, wyrobami medycznymi, wyrobami medycznymi do diagnostyki in vitro, wyposażeniem wyrobów medycznych, wyposażeniem wyrobów medycznych do diagnostyki in vitro, aktywnymi wyrobami medycznymi do implantacji i produktami biobójczymi oraz nad produktami kosmetycznymi w zakresie bezpieczeństwa i zdrowia ludzi;
- 3) organizacji i nadzoru nad systemem Państwowe Ratownictwo Medyczne;
- 4) zawodów medycznych;
- 5) warunków sanitarnych i nadzoru sanitarnego, z wyłączeniem nadzoru nad żywnością objętego działem rolnictwo, koordynacji bezpieczeństwa żywności, a w szczególności nadzoru nad jakością zdrowotną żywności w procesie produkcji i w obrocie oraz materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością;
- 6) organizmów genetycznie zmodyfikowanych w zakresie wydawania decyzji zezwalających na wprowadzanie do obrotu nowej żywności oraz w zakresie wydawania zezwoleń na wprowadzanie do obrotu produktów leczniczych;
- 7) lecznictwa uzdrowiskowego;
- 8) koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w zakresie rzeczowych świadczeń leczniczych.

Minister Zdrowia sprawuje nadzór nad Głównym Inspektorem Farmaceutycznym, Głównym Inspektorem Sanitarnym, Prezesem Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych oraz Prezesem Biura ds. Substancji Chemicznych. Minister Zdrowia, w obwieszczeniu z dnia 17 stycznia 2022 r. w sprawie wykazu jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Zdrowia lub przez niego nadzorowanych³, wymienił 78 podmiotów, m.in.:

- Agencję Badań Medycznych w Warszawie,
- Agencję Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji w Warszawie,
- Centralną Bazę Rezerw Sanitarno-Przeciwoepidemicznych w Porębach koło Zduńskiej Woli,
- Centrum e-Zdrowia,
- Główną Bibliotekę Lekarską im. Stanisława Konopki w Warszawie,
- Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w Warszawie⁴,
- Lotnicze Pogotowie Ratunkowe w Warszawie,
- Narodowe Centrum Krwi oraz regionalne centra krwiodawstwa i krwiolecznictwa,
- Narodowy Fundusz Zdrowia w Warszawie,
- uniwersytety medyczne,
- instytuty badawcze,
- regionalne ośrodki psychiatrii sądowej.

¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 932.

² Określone w art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1893, ze zm.).

³ M.P. poz. 87. Niniejsze obwieszczenie było poprzedzone obwieszczeniem Ministra Zdrowia z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie wykazu jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Zdrowia lub przez niego nadzorowanych (M.P. poz. 723).

⁴ Jednostka powstała po połączeniu z dniem 1 stycznia 2022 r. Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii (art. 6 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. poz. 2469).

W 2021 r. ze środków zaplanowanych w części 46 finansowano realizację 10 zadań, 22 podzadań i 54 działań w ramach sześciu funkcji państwa. Finansowano zadania i podzadania dotyczące m.in.: działalności naukowej i dydaktycznej podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki, kształtowania warunków funkcjonowania i rozwoju systemu opieki zdrowotnej, świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, rozwoju infrastruktury systemu ochrony zdrowia, profilaktyki, edukacji i promocji zdrowia oraz nadzoru sanitarno-epidemiologicznego.

W 2021 r. dochody w części 46 wyniosły 265 024,2 tys. zł, w tym 64 579,5 tys. zł (24,4%) uzyskało Ministerstwo Zdrowia, realizujące zadania dysponenta głównego oraz dysponenta III stopnia. Dochody w tej części stanowiły 0,05% dochodów budżetu państwa.

Wydatki budżetu państwa w części 46 wyniosły 16 675 741,9 tys. zł, w tym wydatki wykonane 15 979 157,6 tys. zł i wydatki niewygasające z końcem 2021 r. 696 584,3 tys. zł. Wydatki w tej części stanowiły 3,2% wydatków budżetu państwa ogółem.

Z budżetu środków europejskich wydatkowano 734 925,2 tys. zł, w tym 640 209,1 tys. zł (87,1%) przez Ministerstwo Zdrowia (dysponenta głównego i dysponenta III stopnia). Wydatki w części 46 stanowiły 1,0% wydatków budżetu środków europejskich ogółem.

W 2021 r. budżet części 46 – Zdrowie był realizowany przez⁵:

- dysponenta części, który był również dysponentem III stopnia;
- sześciu dysponentów II stopnia (Dyrektora Centrum e-Zdrowia, Dyrektora Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Dyrektora Krajowego Centrum do Spraw AIDS, Dyrektora Narodowego Centrum Krwi, Dyrektora Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Głównego Inspektora Sanitarnego);
- 22 dysponentów III stopnia bezpośrednio podległych dysponentowi części;
- dziesięciu dysponentów III stopnia – Państwowych Granicznych Inspektorów Sanitarnych – podległych dysponentowi II stopnia, Głównemu Inspektorowi Sanitarnemu.

Dane dotyczące dochodów i wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich, realizowanych przez poszczególnych dysponentów oraz ich procentowy udział w zrealizowanych wydatkach, w części 46, zostały przedstawione w załączniku 7.1. do Informacji.

Minister Zdrowia jest również dysponentem Funduszu Medycznego. Organizację i zasady działania Funduszu określono w ustawie z dnia 7 października 2020 r. o Funduszu Medycznym⁶.

Celem Funduszu jest wsparcie działań zmierzających do poprawy zdrowia i jakości życia w Rzeczypospolitej Polskiej przez zapewnienie dodatkowych źródeł finansowania:

- 1) profilaktyki, wczesnego wykrywania, diagnostyki i leczenia chorób cywilizacyjnych, w tym chorób nowotworowych i chorób rzadkich;
- 2) infrastruktury ochrony zdrowia wpływającej na jakość i dostępność oraz bezpieczeństwo udzielanych świadczeń opieki zdrowotnej;
- 3) dostępu do wysokiej jakości świadczeń opieki zdrowotnej;
- 4) rozwoju systemu opieki zdrowotnej przez koncentrację działań wokół pacjenta i jego potrzeb, ze szczególnym uwzględnieniem poprawy jakości życia pacjentów i ich rodzin;
- 5) świadczeń opieki zdrowotnej udzielanych osobom do ukończenia 18. roku życia;

⁵ Zarządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 lutego 2014 r. w sprawie ustanowienia dysponentów środków budżetu państwa w części 46 - Zdrowie (Dz. Urz. Min. Zdrowia poz. 40, ze zm.).

⁶ Dz. U. poz. 1875, dalej: „ustawa o Funduszu”.

6) świadczeń opieki zdrowotnej udzielanych świadczeniobiorcom poza granicami kraju.

Przychody Funduszu zrealizowane w 2021 r. wyniosły 4 018 192,4 tys. zł, a koszty 687 688,8 tys. zł. Stan Funduszu na koniec roku wyniósł 3 515 954,7 tys. zł.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁷.

⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 623.

2. OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli
ocenia w formie opisowej
wykonanie budżetu
państwa w 2021 r.
w części 46 – Zdrowie

Najwyższa Izba Kontroli
ocenia negatywnie
wykonanie planu
finansowego w 2021 r.
Funduszu Medycznego

Najwyższa Izba Kontroli ocenia w formie opisowej wykonanie budżetu państwa w 2021 r. w części 46 – Zdrowie oraz negatywnie wykonanie planu finansowego Funduszu Medycznego na 2021 r.

Wykonanie budżetu państwa w 2021 r. przez dysponenta części 46 – Zdrowie i Ministerstwo Zdrowia (dysponenta III stopnia) w zakresie dochodzenia należności na ogół przebiegała prawidłowo, jednak działania windykacyjne nie były w pełni skuteczne. Minister Zdrowia nadal nie odzyskał pełnej kwoty należności przysługujących od E&K sp. z o.o. z tytułu zwrotu przedpłat na zakup respiratorów oraz naliczonych kar umownych i odsetek. Należności z tego tytułu są konsekwencją braku zabezpieczenia przez Ministra Zdrowia interesu Skarbu Państwa przy realizacji umowy na dostawę respiratorów.

Wydatki budżetu państwa w 2021 r. zostały poniesione przez dysponenta części 46 – Zdrowie i Ministerstwo Zdrowia (dysponenta III stopnia) z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁸. W wyniku kontroli 20,0% wydatków na dotacje udzielone przez dysponenta głównego oraz 16,6% wydatków budżetu państwa i 54,0% wydatków budżetu środków europejskich zrealizowanych przez dysponenta III stopnia nie stwierdzono niecelowego lub niegospodarnego wydatkowania środków publicznych.

Ustalone, w trakcie kontroli, nieprawidłowości polegały na:

- nierzetelnym działaniu związanym z odzyskiwaniem należności;
- finansowaniu ze środków ujętych w części 83 – rezerwy celowe wydatków, które powinny być zaplanowane w budżecie części 46 – Zdrowie;
- niezaplanowaniu wydatków z przeznaczeniem na kształcenie podyplomowe pielęgniarek i położnych w planie wydatków Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych;
- zwłóce w podjęciu decyzji o blokowaniu planowanych wydatków;
- niezasadnym wyłączeniu stosowania ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁹;
- nieprawidłowej klasyfikacji w ewidencji księgowej programów wieloletnich.

Najwyższa Izba Kontroli zaopiniowała w formie opisowej sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe oraz sprawozdania w zakresie operacji finansowych. Stwierdzono nieprawidłowości w sprawozdaniach RB-N, jednostkowym dysponenta części i dysponenta III stopnia.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania budżetu państwa w części 46 – Zdrowie przedstawiona została w załączniku 7.2 do Informacji.

Dysponent Funduszu Medycznego nie realizował w 2021 r. czterech z ośmiu zadań Funduszu, co świadczy o słabości instytucjonalnej Ministerstwa Zdrowia. W 2021 r. realizowano przede wszystkim zadania z lat ubiegłych, a ich faktycznym wykonawcą był NFZ. Wszystkie nowe zadania, wprowadzone ustawą o Funduszu Medycznym, które wymagały pracy urzędników Ministerstwa Zdrowia, były w całym ubiegłym roku przygotowywane i uzgadniane. Konsekwencją było „zamrożenie” ok. 3,5 mld zł, które nie trafiły do systemu ochrony zdrowia. Biorąc pod uwagę niedofinansowanie systemu oraz trwający stan epidemii było to działanie niecelowe i niegospodarne.

Najwyższa Izba Kontroli zaopiniowała negatywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe. Sprawozdania zostały

⁸ Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm. Dalej: „ustawa o finansach publicznych”.

⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 1129, ze zm. Dalej: „ustawa Prawo zamówień publicznych”.

sporządzone terminowo, ale nieprawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania planu finansowego Funduszu Medycznego przedstawiona została w załączniku 7.3 do Informacji.

3. UWAGI I WNIOSKI

Minister Zdrowia

Niezwłoczne rozpoczęcie realizacji wszystkich zadań Funduszu Medycznego, a tym samym zasilenie systemu ochrony zdrowia środkami gromadzonymi na rachunku tego Funduszu.

4. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 46 – ZDROWIE

4.1. DOCHODY BUDŻETOWE

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r., kontrola dochodów budżetowych w części 46 - Zdrowie została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego oraz badania skuteczności podejmowanych przez Ministra Zdrowia działań windykacyjnych.

4.1.1. REALIZACJA DOCHODÓW BUDŻETOWYCH

W ustawie budżetowej na rok 2021¹⁰, w części 46 – Zdrowie, zaplanowano dochody w kwocie 239 342,0 tys. zł. Dochody wykonane wyniosły 265 024,2 tys. zł i były wyższe o 25 682,2 tys. zł (10,7%) od prognozowanych w ustawie budżetowej oraz o 44 077,5 tys. zł (19,9%) wyższe od dochodów uzyskanych w 2020 r.

Najwyższe dochody, w kwocie 165 276,9 tys. zł (62,4% dochodów części 46), zrealizowane zostały przez Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych, z tego 164 210,7 tys. zł stanowiły wpływy z opłat za zezwolenia, akredytacje oraz opłaty ewidencyjne. Dochody uzyskane przez Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych stanowiły 105,4% dochodów planowanych oraz 94,1% dochodów uzyskanych w 2020 r. Niższe dochody w 2021 r., w porównaniu do 2020 r., były efektem spadku liczby składanych wniosków o zmiany porejestracyjne dla produktów leczniczych. W 2020 r. zmiany porejestracyjne związane były m.in. z wyjściem Wielkiej Brytanii ze struktur Unii Europejskiej, pandemią COVID-19 oraz dostosowaniem treści druków informacyjnych. W 2021 r. wnioski tego typu składane były jedynie sporadycznie.

Ministerstwo Zdrowia (dysponent III stopnia) zrealizowało dochody w kwocie 39 733,2 tys. zł. Były one o 265,4% wyższe od zaplanowanych. Głównym źródłem dochodów były wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych, które wyniosły 23 907,2 tys. zł, w tym 22 573,0 tys. zł stanowiła kwota odzyskana w wyniku egzekucji komorniczej od E&K sp. z o.o. z tytułu odstąpienia od umowy zakupu respiratorów. Wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych były wyższe od prognozowanych o 23 844,2 tys. zł i od uzyskanych w 2020 r. o 23 827,4 tys. zł. Dochody wyższe od prognozowanych o 25,9% osiągnięto z tytułu wpływów z różnych opłat, na skutek podniesienia w ciągu roku o 10% opłat za złożenie i uzupełnienie wniosku o objęcie refundacją i ustalenie urzędowej ceny zbytu leku. Dochody z tytułu pozostałych odsetek, nie uwzględnione w planie, wyniosły 2022,7 tys. zł, w tym 2015,5 tys. zł odsetki uzyskane w wyniku egzekucji należności związanych z zakupem respiratorów.

Dysponent części 46 zrealizował dochody w kwocie 24 846,3 tys. zł, tj. 344,8% dochodów planowanych oraz 194,2% dochodów wykonanych w 2020 r. Główne źródło dochodów stanowiły wpłaty dokonane przez beneficjentów, z tytułu zwrotu części zaliczek projektów w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko oraz Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój (53,2% dochodów dysponenta części). Na etapie planowania budżetu na 2021 r., w większości przypadków, w których dokonano zwrotu niewykorzystanych zaliczek, Instytucja Pośrednicząca nie dysponowała danymi na temat kwot, które nie zostaną rozliczone w poszczególnych projektach, stąd wykonanie dochodów w tej pozycji wzrosło o 2101,3% w stosunku do kwoty planowanej. Drugą znaczącą pozycję dochodów dysponenta części (36,2%) stanowiły zwroty niewykorzystanych środków finansowych, z tytułu rozliczenia umów zawartych na realizację programów polityki zdrowotnej. Wzrost dochodów spowodowany był zwiększoną ilością dokonanych przez kontrahentów korekt rozliczeń umów.

¹⁰ Ustawa budżetowa z dnia 20 stycznia 2021 r. na rok 2021 (Dz. U. poz. 190, ze zm.).

Największą różnicę między dochodami planowanymi (43 056,0 tys. zł) a zrealizowanymi (78,7 tys. zł) odnotowano w Centrum e-Zdrowia¹¹. Źródłem zaplanowanych dochodów miała być budowa nowego systemu informatycznego dla Narodowego Funduszu Zdrowia. Zlecenie realizacji przedmiotowego zadania miało być dokonane w drodze porozumienia zawartego pomiędzy Centrum e-Zdrowia a Narodowym Funduszem Zdrowia. Ostatecznie przedmiotowa budowa systemu nie doszła do skutku, a tym samym nie osiągnięto zaplanowanych dochodów.

Dane liczbowe dotyczące dochodów budżetowych przedstawia tabela, stanowiąca załącznik 7.4 do Informacji.

4.1.2. NALEŻNOŚCI POZOSTAŁE DO ZAPŁATY¹²

Na koniec 2021 r., w części 46 – Zdrowie, wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 871 642,8 tys. zł, w tym zaległości 811 855,6 tys. zł. W porównaniu do stanu z końca 2020 r. należności były wyższe o 238 776,9 tys. zł (37,7%), zaś zaległości były wyższe o 195 806,1 tys. zł (31,8%).

Najwyższe należności, w kwocie 776 761,4 tys. zł, wystąpiły w Głównym Inspektoracie Farmaceutycznym¹³. Stanowiły one 89,1% należności ogółem części 46. Zaległości GIF wyniosły 765 779,7 tys. zł, z tego 657 936,0 tys. zł (85,9%) stanowiły wpływy z tytułu grzywien i innych kar pieniężnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych. W 2021 r., w porównaniu do 2020 r., nastąpił wzrost należności o 31,8% oraz zaległości o 29,9%, głównie w wyniku kar nałożonych w drodze decyzji administracyjnych przez Głównego Inspektora Farmaceutycznego w związku ze zbyciem produktów leczniczych zawartych w wykazie, o którym mowa w art. 37av ust. 14 ustawy z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne¹⁴, na rzecz podmiotu prowadzącego działalność poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, bez uprzedniego zgłoszenia do GIF. Zaległości objęte były działaniami windykacyjnymi.

W Ministerstwie Zdrowia (dysponent części 46) należności wyniosły 7426,1 tys. zł, w tym zaległości 1113,6 tys. zł. W porównaniu do stanu z końca 2020 r. należności zmniejszyły się o 11 059,7 tys. zł (59,8%), a zaległości o 2244,9 tys. zł, tj. o 66,8%.

Na koniec 2021 r., w urzędzie obsługującym Ministra (dysponent III stopnia), wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 80 631,9 tys. zł, w tym zaległości 39 421,4 tys. zł. W porównaniu do stanu z końca 2020 r. należności były wyższe o 61 829,8 tys. zł (328,8%), zaś zaległości o 20 645,4 tys. zł (110,0%).

Zwiększenie należności i zaległości było konsekwencją zaewidencjonowania z dniem 1 stycznia 2021 r. niezwróconych przez E&K sp. z o.o. przedpłat, przekazanych w 2020 r. na zakup respiratorów, jako należności z tytułu dochodów budżetowych (wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych). Należność główna przysługująca od E&K sp. z o.o. na 31 grudnia 2021 r. wynosiła 62 382,6 tys. zł, w tym 41 187,6 tys. zł to równowartość 200 szt. respiratorów dostarczonych w 2020 r. Kwota będąca równowartością dostarczonych respiratorów nadal figuruje w ewidencji księgowej, ponieważ Ministerstwo nie otrzymało dokumentów umożliwiających rozliczenie tych dostaw.

Szczegółowe badanie, pod kątem skuteczności prowadzonych przez dysponenta części 46 działań windykacyjnych, przeprowadzono na próbie ośmiu należności, dla których upłynął termin płatności. Zastosowano dobór celowy próby, kierując się zakresem dokonanych czynności windykacyjnych w powiązaniu z terminem przedawnienia i kwotą zaległości. Badaniem objęto należności w kwocie 692,0 tys. zł.

Na podstawie badanej próby stwierdzono, że Departament Budżetu i Finansów w Ministerstwie Zdrowia prowadził czynności zgodnie z Instrukcją wewnętrzną w sprawie prowadzenia postępowań dotyczących dochodzenia lub zwrotu należności budżetu państwa w ramach działu 46 – Zdrowie. Natomiast jako nierzetelne oceniono działania Departamentu Prawnego w Ministerstwie Zdrowia ze względu na opóźnienie w przekazaniu sprawy do Prokuratury Generalnej RP. Przez ponad osiem miesięcy nie podjęto czynności w celu wyegzekwowania należności (600,0 tys. zł kwota główna, 18,0 tys. zł kara umowna oraz 34,5 tys. zł odsetki na dzień 31 grudnia 2021 r.) przysługującej

¹¹ Dane na podstawie sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych Centrum e-Zdrowia, z 17 lutego 2022 r.

¹² Dane na podstawie korekty sprawozdania Rb-27 z 29 kwietnia 2022 r.

¹³ Dalej: „GIF”.

¹⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 1977, ze zm.

od Centrum Medycznego Medyk sp. z o.o. sp. k. w Rzeszowie¹⁵ w związku z wykorzystaniem środków publicznych po terminie określonym w umowie nr 1/15/16/2020/ 1833/439, zawartej 16 września 2020 r. na realizację Narodowej Strategii Onkologicznej w zakresie zadania pn. Zakup aparatury diagnostycznej dla wczesnego wykrywania nowotworów – mammografy. Umowa zobowiązywała realizatora zadania do wykorzystania środków do 31 grudnia 2020 r., natomiast CM Medyk dokonało płatności 12 stycznia 2021 r.¹⁶ Płatność po 31 grudnia 2020 r. skutkowałą, na podstawie § 2 ust. 22 zawartej umowy, obowiązkiem zwrotu środków do 15 stycznia 2021 r. Minister Zdrowia 30 marca 2021 r. oraz 27 kwietnia 2021 r. bezskutecznie wzywał CM Medyk do zwrotu środków. Główny Księgowy części 46 – Zdrowie 24 maja 2021 r. przekazał akta sprawy Dyrektorowi Departamentu Prawnego z prośbą o skierowanie sprawy na drogę postępowania sądowego. Departament Prawny przekazał sprawę do Prokuraturii Generalnej RP 15 lutego 2022 r. tj. po 267 dniach.

Dyrektor Departamentu Prawnego w Ministerstwie Zdrowia wyjaśnił, że sprawa cechowała się wysokim stopniem skomplikowania i wymagała pogłębionej analizy w zakresie podstaw prawnych roszczenia. Wskazał również, że Departament Prawny dokładał starań, by załatwić sprawę z należytą starannością oraz w możliwie najszybszym terminie, jednak ustalając priorytety zadań, w pierwszej kolejności procedowano sprawy dotyczące epidemii wirusa SARS-CoV-2 związane z ochroną zdrowia i życia ludzi.

W urzędzie obsługującym Ministra kontrolą objęto 18 należności z tytułu dochodów budżetowych o wartości 39 421,4 tys. zł, dla których upłynął termin płatności, co stanowiło 100% zaległości. Z kwoty zaległości objętych badaniem 39 417,3 tys. zł stanowiły należności z tytułu niewywiązania się przez E&K sp. z o.o. z umowy zawartej 14 kwietnia 2020 r. pomiędzy Skarbem Państwa reprezentowanym przez Ministra Zdrowia a E&K sp. z o.o. na sprzedaż i dostawę urządzeń (respiratorów). Minister Zdrowia nie zabezpieczył interesu Skarbu Państwa przy realizacji tej umowy, a wykonawca mimo otrzymanych środków nie dostarczył sprzętu medycznego, nie dokonał również zwrotu wszystkich otrzymanych środków. Z tej zaległości postępowaniem egzekucyjnym objęta była kwota 21 237,1 tys. zł (4617,4 tys. euro).

Minister Zdrowia 15 marca 2021 r. wystąpił o nadanie nakazowi zapłaty z 16 listopada 2020 r. klauzuli wykonalności, w części zasądzonej od pozwanej E&K sp. z o.o. w Lublinie na rzecz Skarbu Państwa – Ministra Zdrowia kwotę 12 013,3 tys. euro wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 15 sierpnia 2020 r. do dnia zapłaty. W dniu 31 marca 2021 r. Minister Zdrowia wniósł o wszczęcie i przeprowadzenie postępowania egzekucyjnego, na podstawie prawomocnego nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym w sprawie sygn. akt: XXIV Nc 186/20, ze wszystkich składników majątkowych dłużnika ustalonych przez komornika, w szczególności z wierzytelności w postaci wynagrodzenia przysługującego z tytułu realizacji umowy zawartej z KGHM Polska Miedź SA, której przedmiotem była dostawa respiratorów zamówionych w celu przeciwdziałania i zwalczania COVID-19 oraz ruchomości w postaci 418 sztuk respiratorów medycznych typu BELLAVISTA 100. Komornik w toku egzekucji przekazał na konto Skarbu Państwa – Ministra Zdrowia 14 kwietnia 2021 r. kwotę 24 586,7 tys. zł (z tytułu wynagrodzenia E&K sp. z o.o. z umowy z KGHM Polska Miedź S.A.) oraz 5 maja 2021 r. 2,0 tys. zł.

Minister Zdrowia 16 czerwca 2021 r. wystąpił do Prezesa Prokuraturii Generalnej RP o przejęcie zastępstwa procesowego Skarbu Państwa – Ministra Zdrowia przed sądem rejonowym i wystąpienie z wnioskiem o zobowiązanie dłużnika do wyjawienia majątku.

Komornik Sądowy 20 sierpnia 2021 r. obwieścił o pierwszej licytacji ruchomości – 418 sztuk respiratorów, która przewidziana została na 21 września 2021 r. Licytacja nie odbyła się z powodu braku zainteresowanych. Na podstawie postanowienia Komornika Sądowego z 21 września 2021 r. respiratory przejął na własność Skarb Państwa – Minister Zdrowia. Sąd Rejonowy w Lublinie 10 listopada 2021 r. dokonał wpisu w księdze wieczystej o wszczęciu postępowania egzekucyjnego w stosunku do nieruchomości zlokalizowanej w Lublinie i będącej własnością dłużnika.

Minister Zdrowia 2 grudnia 2021 r. wystąpił do Prezesa Prokuraturii Generalnej o wszczęcie postępowania w imieniu Skarbu Państwa – Ministra Zdrowia o ustalenie nieistniejącego stosunku prawnego wynikającego z umowy z 4 lutego 2021 r. zawartej między E&K sp. z o.o. a MAYA Trade sp. z o.o., ewentualnie o uznanie tej umowy za bezskuteczną względem Skarbu Państwa Ministra Zdrowia, a także o dokonanie odpowiedniego zabezpieczenia tego roszczenia (zajęcie wierzytelności w postaci wynagrodzenia przysługującego mu z tytułu realizacji umowy). Przedmiotem umowy była

¹⁵ Dalej: „CM Medyk”.

¹⁶ Faktura za zakupiony sprzęt została wystawiona 2 grudnia 2020 r. z 30 dniowym terminem płatności.

sprzedaż na rzecz MAYA Trade sp. z o.o. 46 sztuk respiratorów. W dniu 13 grudnia 2021 roku Sąd Okręgowy w Warszawie uznał umowę sprzedaży za bezskuteczną oraz nakazał ujawnić miejsce przechowywania sprzętu. Protokół z zajęcia ruchomości (46 sztuk respiratorów) sporządzono 20 stycznia 2022 r.

Kary umowne nałożone na E&K sp. z o.o. wynoszą 16 747,1 tys. zł (3 641,1 tys. euro). Zgodnie z nieprawomocnym nakazem zapłaty E&K sp. z o.o. ma zapłacić kary umowne wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od terminu zapłaty konkretnych kar umownych do dnia zapłaty. Postępowanie sądowe o ich zapłatę pozostaje w toku. Sąd Okręgowy w Warszawie prawomocnym postanowieniem udzielił Skarbowi Państwa zabezpieczenia roszczenia o zapłatę kar umownych. Mimo podjętych działań, Minister Zdrowia nie odzyskał wszystkich środków. Według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. kwota główna zaległości wynosiła 21 195,0 tys. zł, kary umowne 16 747,1 tys. zł oraz odsetki 1475,3 tys. zł.

W okresie objętym kontrolą dysponent części 46 - Zdrowie umorzył należności Instytutowi Medycyny Pracy im. prof. dra med. Jerzego Nofera w Łodzi (2739,2 tys. zł) oraz Szpitalowi Specjalistycznemu w Pile im. Stanisława Staszica (633,3 tys. zł). Decyzje o umorzeniu były uzasadnione, a ich podjęcie poprzedzono ustaleniem stanu faktycznego i wyjaśnieniem okoliczności sprawy.

W 2021 r. dysponent części uznał za nieściągalne zaległości w kwocie 2975,0 tys. zł, w tym odsetki w kwocie 1922,5 tys. zł (64,6%). Z kwoty uznanej za nieściągalną 57,0% stanowiły należności przejęte po likwidacji innych podmiotów. Podstawą uznania należności za nieściągalne była bezskuteczność prowadzonych egzekucji.

Minister Zdrowia w 2021 r. nie udzielał ulg w spłacie należności poprzez odroczenie terminu płatności lub rozłożenie płatności na raty.

Nadzór dysponenta części nad dochodzeniem należności i zaległości przez jednostki podległe i nadzorowane polegał na weryfikacji i analizie sprawozdań wraz z informacją opisową. W przypadku wysokich kwot należności wymagalnych Departament Budżetu i Finansów kontaktował się z jednostką w celu uzyskania od kierownika jednostki pełnej informacji o dalszych działaniach jakie zostaną podjęte w celu efektywnej windykacji należności budżetowych.

4.2. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH

4.2.1. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA

W ustawie budżetowej na rok 2021, wydatki w części 46 zaplanowano w kwocie 12 923 896,0 tys. zł. W trakcie roku plan został zwiększony łącznie o kwotę 3 898 777,1 tys. zł. Łączna kwota wydatków w planie po zmianach wyniosła 16 822 673,1 tys. zł.

Wydatki części 46 wyniosły 16 675 741,9 tys. zł, w tym wydatki wykonane 15 979 157,6 tys. zł i wydatki niewygasające 696 584,3 tys. zł, co stanowiło 129,0% kwoty planowanej w ustawie budżetowej oraz 99,1% planu po zmianach. Wydatki były wyższe o 161,1% w porównaniu do roku 2020, głównie w wyniku przelewów redystrybucyjnych w kwocie 5 235 190,0 tys. zł do Funduszu Medycznego i Narodowego Funduszu Zdrowia.

W związku z wejściem w życie 22 października 2021 r. ustawy z dnia 1 października 2021 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2021¹⁷ wydatki budżetu państwa w części 46 - Zdrowie zostały zwiększone o kwotę 1 018 796,0 tys. zł. Z tej kwoty 800 000,0 tys. zł przekazane zostało Narodowemu Funduszowi Zdrowia z przeznaczeniem na zwiększenie funduszu zapasowego¹⁸, a 200 000,0 tys. zł na zwiększenie subwencji dla uczelni medycznych w celu zapewnienia pełnego, zgodnego z przyjętymi standardami kształcenia i programami studiów w zawodach medycznych, przeprowadzenia części klinicznych zajęć na bazie szpitalnej.

Wydatki budżetu państwa w Ministerstwie Zdrowia (dysponent III stopnia) stanowiły 0,9% wydatków części 46 i wyniosły 151 540,2 tys. zł (w tym wydatki niewygasające 9048,5 tys. zł), co stanowiło 91,5% planu po zmianach. W porównaniu do roku poprzedniego wydatki wykonane były niższe o 76,8%. Zmniejszenie wydatków było spowodowane głównie niższymi niż w 2020 r. wydatkami

¹⁷ Dz. U. poz. 1900.

¹⁸ Art. 115 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1285, ze zm.). Dalej: „ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej”.

na działania związane z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem zakażenia wirusem SARS-CoV-2.

W 2021 r. w Ministerstwie Zdrowia na realizację zadań związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem zakażenia wirusem SARS-CoV-2 wydatkowano z budżetu państwa i budżetu środków europejskich 503 856,8 tys. zł, tj. 29,7% kwoty wydatków poniesionych w 2020 r.

Na działania związane z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem zakażenia wirusem SARS-CoV-2 Minister Zdrowia wydatkował nie tylko środki budżetu państwa i budżetu środków europejskich, ale również Funduszu Przeciwdziałania COVID-19. Wydatki ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, realizowane przez Ministra Zdrowia, wyniosły w 2021 r. 30 742 755,6 tys. zł i były wyższe w porównaniu do roku 2020 o 289,1%¹⁹.

Rezerwy budżetowe

Plan wydatków części 46 zwiększono środkami z rezerw o kwotę 4 481 789,3 tys. zł, z tego 4 473 789,3 tys. zł stanowiły środki z rezerw celowych, a 8000,0 tys. zł z rezerwy ogólnej. Z rezerw budżetowych wykorzystano ogółem kwotę 4 400 186,4 tys. zł (łącznie z wydatkami niewygasającymi), tj. 98,2% kwoty zwiększającej, w tym z rezerw celowych kwotę 4 392 358,7 tys. zł (98,2% kwoty rezerw celowych) i z rezerwy ogólnej kwotę 7827,7 tys. zł (97,8% kwoty rezerwy ogólnej). Najwyższe środki z rezerwy celowej (4 000 000,0 tys. zł) przeznaczono na wpłatę z budżetu państwa do Funduszu Medycznego, zgodnie z przepisami ustawy o Funduszu Medycznym²⁰.

Szczegółowym badaniem objęto 100% kwoty zwiększającej plan wydatków środkami z rezerwy ogólnej oraz 90,1% kwoty zwiększającej plan wydatków środkami z rezerw celowych. Otrzymane środki z rezerwy zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem. W wyniku badania stwierdzono, że w jednym przypadku wydatki, na które uzyskano środki z rezerw celowych, powinny zostać ujęte w planie finansowym na etapie opracowania ustawy budżetowej.

Minister Zdrowia, planując wydatki budżetu w części 46 – Zdrowie, nie uwzględnił wydatków w kwocie 8000,0 tys. zł na realizację projektu pn. Centrum Sztucznej Inteligencji w Medycynie przy Uniwersytecie Medycznym w Białymstoku. Zadanie finansowano ze środków ujętych w części 8 – rezerwy celowe poz. 64, mimo że projekt był kontynuacją prac rozpoczętych w 2019 r. Tym samym wydatek ten nie spełniał kryteriów określonych w art. 140 ust. 2 ustawy o finansach publicznych.

Dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów poinformował, że ostateczna decyzja o przedłużeniu realizacji zadania została podjęta 8 listopada 2020 r., tj. już po przekazaniu przez Radę Ministrów projektu ustawy budżetowej na rok 2021 r. do Sejmu RP. Tym samym na etapie opracowywania przedmiotowego projektu nie było możliwe dokonanie podziału powyższych wydatków na poszczególne pozycje klasyfikacji budżetowej, bowiem w przypadku negatywnej decyzji odnośnie do złożonego wniosku, środki w kwocie 8 mln zł zostałyby przeznaczone na realizację innych zadań z obszaru ochrony zdrowia. Minister Zdrowia musiał zabezpieczyć środki w kwocie 8 mln zł na cele ewentualnego sfinansowania projektu, z jednoczesnym zapewnieniem możliwości ich wydatkowania na inne zadania z obszaru zdrowia, w przypadku podjęcia negatywnej decyzji do złożonego wniosku. Uwzględniając powyższe, według ówczesnego stanu wiedzy, zabezpieczenie przedmiotowych środków w rezerwie celowej stanowiło bezpośrednią realizację dyspozycji art. 140 ust. 2 pkt 1 ustawy o finansach publicznych, który pozwala na tworzenie rezerw na wydatki, których szczegółowy podział na pozycje klasyfikacji budżetowej nie jest możliwy do dokonania w okresie opracowywania projektu ustawy budżetowej.

Ponieważ projekt miał być realizowany w latach 2019–2021, NIK uważa, że w budżecie części 46 – Zdrowie na rok 2021 powinny zostać zaplanowane środki, niezależnie od tego, czy realizacja projektu zostałaby wydłużona o kolejne dwa lata, czy też nie.

Blokowanie wydatków

W związku z opóźnieniami w realizacji zadań i nadmiarem środków, Minister Zdrowia, na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 2 i 3 oraz ust. 3 pkt 2 ustawy o finansach publicznych, podjął 14 decyzji o blokowaniu wydatków planowanych na 2021 r. na łączną kwotę 615 594,8 tys. zł, co stanowiło 3,7% wydatków planowanych.

Najwyższą kwotę zaplanowanych wydatków zablokowano w rozdziale 85157 – staże i specjalizacje medyczne. Zablokowana kwota wyniosła 387 745,0 tys. zł, co stanowiło 63,0% kwoty ogółem

¹⁹ Dane na podstawie informacji z 3 marca 2022 r., pismo BFC.0910.7.2022.EK.

²⁰ Art. 8 pkt 2 ustawy o Funduszu.

zablokowanych planowanych wydatków. Przyczyną blokady było niepełne wykorzystanie środków zaplanowanych na 2021 r. na finansowanie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentyistów z powodu długotrwałych zwolnień lekarskich, urlopów macierzyńskich, wychowawczych i bezpłatnych, niezgłoszenia się wszystkich zakwalifikowanych do odbywania specjalizacji w trybie rezydentury oraz zmianą sposobu finansowania rezydentur.

Szczegółowym badaniem, na podstawie doboru celowego, objęto pięć decyzji, na podstawie których zablokowano planowane wydatki w kwocie 173 518,0 tys. zł (28,2% wszystkich dokonanych blokad). Decyzje o blokowaniu zostały podjęte w grudniu 2021 r. Trzy decyzje o blokowaniu wydatków budżetowych Minister Zdrowia podjął niezwłocznie, w dwóch przypadkach decyzja została podjęta po sześciu miesiącach.

Minister Zdrowia podjął decyzje o zablokowaniu planowanych wydatków w kwocie 150 614,0 tys. zł dopiero w grudniu 2021 r., mimo że informację o braku możliwości zrealizowania wydatków otrzymał sześć miesięcy wcześniej. W czerwcu 2021 r. Rektor Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu oraz Prorektor ds. Collegium Medicum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu poinformowali Ministra Zdrowia o braku możliwości zrealizowania zaplanowanych wydatków. Decyzje o blokowaniu planowanych wydatków (decyzja 46.4143.12.3.2021.BD – kwota 49 500,0 tys. zł i decyzja 46.4143.12.4.2021.BD – kwota 101 114,0 tys. zł) Minister Zdrowia podjął 16 grudnia 2021 r., tj. po upływie sześciu miesięcy od uzyskania informacji.

Dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów poinformował, że po otrzymaniu pism od Inwestorów z Poznania i Bydgoszczy o braku możliwości zrealizowania zaplanowanych wydatków w 2021 r., w celu dokonania optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów, Ministerstwo Zdrowia zdecydowało o przeprowadzeniu analizy w zakresie ewentualnej możliwości wykorzystania powstałych oszczędności przez pozostałych beneficjentów realizujących programy wieloletnie. Po dokonaniu uzgodnień roboczych z innymi inwestorami i weryfikacji stanu zaawansowania realizowanych przez nich inwestycji wieloletnich, w grudniu 2021 r. stwierdzono brak możliwości wykorzystania powstałych oszczędności.

Zdaniem NIK, wobec stwierdzonego braku możliwości wydatkowania środków, należało podjąć decyzję o blokowaniu znacznie wcześniej, co umożliwiłoby pełne wykorzystanie środków na inny cel zgodny z obowiązującymi przepisami.

Rezerwy utworzone na przeciwdziałanie COVID-19

W 2021 r. Minister Finansów przeniósł kwotę 591 208,7 tys. zł, zablokowaną przez Ministra Zdrowia na podstawie art. 177 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, na rezerwę celową poz. 73 pn. *Rezerwa na wpłatę do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19*.

Wydatki według grup ekonomicznych

W strukturze wydatków części 46 - Zdrowie, według grup ekonomicznych, największy udział (70,7%) miały dotacje i subwencje, które wyniosły 11 791 569,2 tys. zł²¹ (99,6% planu po zmianach). Wydatki na dotacje i subwencje były o 309,0% wyższe niż w 2020 r. Główną pozycją w tej grupie były przelewy redystrybucyjne do Funduszu Medycznego (4 000 000,0 tys. zł) i Narodowego Funduszu Zdrowia (1 235 190,0 tys. zł).

Wydatki bieżące jednostek budżetowych w części 46 – Zdrowie wyniosły 3 593 705,0 tys.²² zł, tj. 98,4% planu po zmianach i były wyższe od wykonania w 2020 r. o 76,3%. Najwyższe wydatki poniesiono na finansowanie staży i specjalizacji medycznych oraz na realizację ośmiu programów polityki zdrowotnej i dwóch programów wieloletnich.

Wydatki majątkowe, w części 46, wyniosły 1 097 471,7 tys.²³ zł, co stanowiło 99,4% planu po zmianach. Wydatki w tej grupie były niższe od wydatków w 2020 r. o 5518,7 tys. zł. Najwyższe wydatki w tej grupie przeznaczono dla szpitali klinicznych 471 344,6 tys. zł, w tym wydatki niewygasające 170 390,8 tys. zł oraz na realizację programów polityki zdrowotnej 408 207,6 tys. zł, w tym 65 825,7 tys. zł stanowiły wydatki niewygasające.

Na staże i specjalizacje medyczne (dotacje i wydatki bieżące) zaplanowano kwotę 1 859 310,0 tys. zł (plan po zmianach), a wydatkowano 1 845 332,7 tys. zł. W pierwotnym planie wydatków nie ujęto

²¹ W tym wydatki niewygasające 23 167,2 tys. zł.

²² W tym wydatki niewygasające 363 539,4 tys. zł.

²³ W tym wydatki niewygasające 309 877,7 tys. zł.

środków dla Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych²⁴ z przeznaczeniem na kształcenie podyplomowe pielęgniarek i położnych. Środki zapewniono dopiero po wprowadzeniu zmian planu finansowego CKPPiP: 24 lutego 2021 r. zwiększenie o 5000,0 tys. zł oraz 9 grudnia 2021 r. zwiększenie o 3000,0 tys. zł. Natomiast, jak wynika z obwieszczenia Ministra Zdrowia z 11 grudnia 2020 r. w sprawie minimalnej liczby miejsc szkoleniowych dla pielęgniarek i położnych, maksymalnej kwoty dofinansowania jednego miejsca szkoleniowego oraz maksymalnej kwoty przeznaczonej na szkolenia specjalizacyjne w 2021 r.²⁵, Minister Zdrowia planował przeznaczyć na ten cel kwotę 10 000,0 tys. zł, w tym 6970,0 tys. zł na podstawie umów zawartych w 2019 i 2020 roku.

Dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów Ministerstwa Zdrowia wyjaśnił, że na etapie projektu ustawy budżetowej na rok 2021 środki na specjalizacje pielęgniarek i położnych były planowane jako środki na realizację zadania Ministra Zdrowia nałożonego przepisami ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej²⁶. Ostateczna kwota środków przeznaczona na ten cel została określona w Obwieszczeniu Ministra Zdrowia z dnia 11 grudnia 2020 r.

W związku z tym, w zakresie przedmiotowych wydatków, plan dla CKPPiP został zatwierdzony po podpisaniu ustawy budżetowej na 2021 r. na podstawie wniosku jednostki złożonego w systemie TREZOR i był zmieniany w trakcie roku zgodnie z zapotrzebowaniem jednostki w ramach puli środków przeznaczonych w budżecie na specjalizacje pielęgniarek i położnych.

W 2021 r. Minister Zdrowia na realizację programów polityki zdrowotnej (wydatki bieżące jednostek budżetowych i wydatki majątkowe) zaplanował 1 538 550,9 tys. zł. W ramach środków zaplanowanych i wydatkowanych w rozdziale 85149 – Programy polityki zdrowotnej finansowano dwa programy wieloletnie. Wydatki na realizację ośmiu programów polityki zdrowotnej i dwóch programów wieloletnich wyniosły 1 502 602,3 tys. zł, w tym 197 212,7 tys. zł wydatki niewygasające.

W 2021 r. środki na realizację Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020–2030 i Narodowego Programu Rozwoju Medycyny Transplantacyjnej na lata 2011–2022 zostały sklasyfikowane w rozdziale 85149 – Programy polityki zdrowotnej, pomimo że nie były to programy polityki zdrowotnej w rozumieniu art. 48 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej. Programy te były programami wieloletnimi, o których mowa w art. 136 ust. 2 ustawy o finansach publicznych. Powstanie programów wieloletnich i programów polityki zdrowotnej oraz ich realizacja są prowadzone w ramach odmiennego reżimu prawnego. Zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy o finansach publicznych wydatki publiczne klasyfikuje się wg rozdziałów określających rodzaj działalności. Łączne wydatki na realizację tych dwóch programów wieloletnich wyniosły 469 015,2 tys. zł.

Zdaniem Ministra w sytuacji, gdy nie istnieje rozdział przyporządkowany wyłącznie ewidencjonowaniu programów wieloletnich, należy ujmować wydatki na ich realizację w pozycji klasyfikacji, która w najbliższy sposób koresponduje z przedmiotem danego programu. Alternatywą byłoby ujmowanie wydatków, dla których nie ma rozdziałów klasyfikacji, w rozdziale 85195 – Pozostała działalność, co wpłynęłoby negatywnie na przejrzystość budżetu Ministra Zdrowia.

NIK nie zgodził się z prezentowaną argumentacją. To właśnie przyjęta przez Ministra praktyka sprawia, że budżet Ministra Zdrowia jest nieprzejrzysty oraz prezentuje zniekształcony obraz wykonania wydatków części 46 - Zdrowie, który nie odpowiada ich treści ekonomicznej poprzez zawyżenie wydatków w zakresie programów polityki zdrowotnej o blisko 36%.

NIK dostrzega fakt, że w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych²⁷ nie przewidziano rozdziału przyporządkowanego wyłącznie do ewidencjonowania programów wieloletnich, co może stanowić okoliczność utrudniającą Ministrowi Zdrowia klasyfikowanie wydatków z tego tytułu i w tym zakresie widzi potrzebę opracowania wniosku *de lege ferenda* w zakresie doprecyzowania obowiązujących przepisów i utworzenia rozdziału klasyfikacji budżetowej dla tych programów.

Zatrudnienie i wynagrodzenie

Na wynagrodzenia w 2021 r., w części 46 - Zdrowie, wydatkowano 341 442,9 tys. zł. W porównaniu do 2020 r. wydatki na ten cel wzrosły o 63 377,6 tys. zł, tj. o 22,8%. Ministerstwo Zdrowia zrealizowało

²⁴ Dalej: „CKPPiP”.

²⁵ Dz. Urz. Min. Zdrowia poz. 111.

²⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 551.

²⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 513.

wydatki na wynagrodzenia w wysokości 81 910,7 tys. zł, co stanowiło 92,6% planu po zmianach. W porównaniu do roku 2020 wydatki wzrosły o 7904,5 tys. zł (10,7%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w 2021 r. w części 46 – Zdrowie wyniosło 8890,82 zł i w porównaniu do roku 2020 wzrosło o 1282,71 zł, tj. o 16,9%. W Ministerstwie Zdrowia przeciętne miesięczne wynagrodzenie w 2021 r. kształtowało się na poziomie 10 131,80 zł i w porównaniu do 2020 r. było wyższe o 887,03 zł, tj. o 9,6%.

Przeciętne zatrudnienie w 2021 r., w przeliczeniu na pełnozatrudnionych, w jednostkach finansowanych w części 46 – Zdrowie, wyniosło 3200 etatów i było wyższe w porównaniu do przeciętnego zatrudnienia w roku 2020 o 154,6 etaty, tj. o 5,1%.

Dotacje i subwencje

Subwencje na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego i potencjału badawczego dla uczelni medycznych zaplanowano w kwocie 2 062 514,7 tys. zł i wykorzystano w 100%.

Dotacje podmiotowe zaplanowano w kwocie 2 938 486,7 tys. zł i wykorzystano w 99,8%. Najwyższa kwota dotacji podmiotowej, 2 556 557,0 tys. zł, została przekazana Narodowemu Funduszowi Zdrowia na finansowanie świadczeń gwarantowanych.

Na dotacje celowe wydatkowano w 2021 r. kwotę 1 938 205,9 tys. zł, tj. 95,5% planu po zmianach. Najwyższe kwoty, łącznie 931 221,0 tys. zł (48,0% dotacji celowych), przekazano Narodowemu Funduszowi Zdrowia na:

- bezpłatne zaopatrzenie w leki przysługujące świadczeniobiorcom po 75 roku życia (783 007,7 tys. zł);
- finansowanie świadczeń wysokospecjalistycznych (140 967,4 tys. zł);
- bezpłatne zaopatrzenie w leki przysługujące świadczeniobiorcom w ciąży (7221,5 tys. zł);
- pełnienie przez świadczeniodawców udzielających świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej funkcji punktu potwierdzającego profil zaufany, a także prowadzenie przez tych świadczeniodawców kampanii informacyjnej mającej na celu zakładanie profili zaufanych w inny dostępny sposób oraz aktywowanie Internetowego Konta Pacjenta (24,4 tys. zł).

Dotacje celowe przekazano też m.in.: marszałkom województw na sfinansowanie stażu podyplomowego lekarzy i lekarzy dentyków (375 819,4 tys. zł) oraz szpitalom klinicznym na zadania budowlane i zakupy inwestycyjne (244 797,8 tys. zł).

Minister Zdrowia, 27 grudnia 2021 r.²⁸, podał do publicznej wiadomości, w drodze obwieszczeń, wykazy jednostek wraz z kwotami przyznanych dotacji.

Na podstawie doboru celowego kontrolą objęto przekazanie i rozliczenie 12 dotacji celowych w łącznej kwocie 972 533,0 tys. zł (środki wykorzystane), w tym dwie dotacje udzielone uniwersytetom medycznym, jedna szpitalowi uniwersyteckiemu, sześć instytutom badawczym, dwie Narodowemu Funduszowi Zdrowia oraz jedną dotację dla Agencji Badań Medycznych.

W badanej próbie dotacji nie stwierdzono nieprawidłowości w rozliczeniach środków wykorzystanych dotacji.

Wydatki majątkowe i bieżące jednostek budżetowych

Dysponent III stopnia przeznaczył kwotę 114 385,7 tys. zł na wydatki bieżące oraz 1143,9 tys. zł na wydatki majątkowe, co stanowiło odpowiednio 89,3% i 22,4% planu po zmianach.

Kontrolę realizacji wydatków dysponenta III stopnia przeprowadzono na próbie o wartości 23 686,9 tys. zł, co stanowiło 16,6% wydatków wykonanych. Doboru próby w kwocie 23 666,2 tys. zł dokonano losowo metodą monetarną MUS na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów odpowiadających pozapłacowym wydatkom Ministerstwa. Próbę uzupełniono o wydatki w wysokości 20,8 tys. zł, dobrane w sposób celowy. Badaniem objęto łącznie 43 zapisy księgowe.

W wyniku przeprowadzonego badania stwierdzono, że zobowiązania były zaciągane i wydatków dokonywano zgodnie z planem finansowym. W przypadku dziewięciu wydatków, na łączną kwotę 20,8 tys. zł, stwierdzono, że były one finansowane w formie przedpłat/zaliczek, tj. niezgodnie z § 15 ust. 6 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 7 grudnia 2010 r. w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych²⁹, który stanowi, że zaliczki mogą być udzielane wyłącznie w zakresie określonym

²⁸ Dz. Urz. Min. Zdrowia poz. 103, 104, 105, 106.

²⁹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1718.

w odrębnych przepisach. Dokonywanie przedpłat lub zaliczek stanowiło także niewykonanie wniosku pokontrolnego skierowanego do Ministra Zdrowia w wystąpieniu pokontrolnym po kontroli wykonania budżetu państwa w 2020 r.

Z-ca Dyrektora Biura Administracyjnego wyjaśnił, że spowodowane to było między innymi chęcią uniknięcia dodatkowej opłaty administracyjnej, braku akceptacji przez sprzedającego innej formy regulowania płatności niż przedpłata, co było określone w ofercie. W przypadku płatności za skrytkę pocztową, przedpłata wynikała z Regulaminu udostępniania i korzystania ze skrytek pocztowych Poczty Polskiej SA z dnia 1 października 2020 roku (z paragrafu 11 ust.1, ust. 2 pkt 2 lit. B, ust. 6 pkt 2), którego przepisy uniemożliwiają wystawienie faktury przed dokonaniem opłaty.

W ocenie NIK, dokonywanie zakupów w formie przedpłat lub zaliczek było niezgodne z przepisami rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych.

Zamówienia publiczne

W urzędzie obsługującym Ministra szczegółowym badaniem prawidłowości udzielania zamówień publicznych objęto dziewięć zamówień o łącznej wartości 5573,9 tys. zł. Doboru zamówień do badania dokonano w sposób celowy przyjmując za kryterium wartość zamówienia (jedno zamówienie powyżej 130,0 tys. zł i dwa zamówienia poniżej tej kwoty) oraz tryb udzielenia zamówienia (sześć zamówień zwolnionych na podstawie art. 46c ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi³⁰). Przedmiotem ośmiu badanych zamówień były usługi, a jednego dostawy.

Dla dwóch zamówień publicznych udzielonych wykonawcy – Agencji Reklamowej DSK sp. z o. o. – w ramach kampanii promocyjnej programu pilotażowego *Profilaktyka 40 PLUS oraz zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży*³¹ na łączną kwotę 599,8 tys. zł, nieprawidłowo wyłączono stosowanie przepisów o zamówieniach publicznych na podstawie art. 46c ust. 1 ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Przywołany przepis pozwala na wyłączenie przepisów o zamówieniach publicznych do zamówień na usługi, dostawy lub roboty budowlane udzielanych w związku z zapobieganiem lub zwalczaniem epidemii na obszarze, na którym ogłoszono stan zagrożenia epidemicznego lub stan epidemii. Wskazane na wstępie zamówienia nie służyły temu celowi. Stanowi to naruszenie dyscypliny finansów publicznych, o którym mowa w art. 17 ust. 1b pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych³².

W ocenie Sekretarza Stanu w Ministerstwie Zdrowia, prowadzone działania informacyjne miały zwiększyć świadomość Polaków o znaczeniu i korzyściach wykonywania badań profilaktycznych i zachęcających do wykonywania badań profilaktycznych w ramach programu pilotażowego *Profilaktyka 40 PLUS* oraz o negatywnych skutkach zdrowotnych wywołanych przez epidemię COVID-19 w obszarze zdrowia psychicznego, a w preambułach zawieranych umów wskazano m.in., że umowa zostaje zawarta na podstawie art. 46c ust. 1 ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

Zdaniem NIK, te kampanie społeczne nie miały bezpośredniego związku z realizacją zadań publicznych związanych z zapobieganiem lub zwalczaniem epidemii oraz nie służyły ograniczeniu prawdopodobieństwa szybkiego i niekontrolowanego rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej. Jak wynika z art. 3 ust. 1 i 2 ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, przepisy tej ustawy stosuje się do zakażeń i chorób zakaźnych, których wykaz jest określony w załączniku do tej ustawy lub w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw zdrowia, wydanym w razie niebezpieczeństwa szerzenia się zakażenia lub choroby zakaźnej innej niż wymienione w wykazie, o którym mowa.

NIK wnioskowała już wcześniej o przeprowadzenie rzetelnych analiz przy dokonywaniu wydatków bez stosowania przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych w wystąpieniu pokontrolnym dotyczącym kontroli P/21/001 Wykonanie budżetu państwa w 2020 r. w części 46 – Zdrowie.

³⁰ Dz. U. 2021 r. poz. 2069, ze zm.

³¹ Zakup przestrzeni reklamowej na zewnętrznych nośnikach typu outdoor (ADR.252.20.2021); opracowanie artykułów sponsorowanych oraz zakup przestrzeni reklamowej w prasie drukowanej oraz na portalach internetowych (ADR.252.21.2021).

³² Dz. U. z 2021 r. poz. 289.

Minister Zdrowia udzielił zamówienia publicznego na usługi: *Opracowanie i publikacja 10 tekstów (artykułów) prasowych w języku polskim, w ramach kampanii społecznej 'Profilaktyka 40 PLUS' – pakietu badań dla milionów Polaków oraz w zakresie negatywnych skutków zdrowotnych wywołanych przez pandemię COVID-19 także w obszarze chorób niezakaźnych i zdrowia psychicznego* o wartości 120,0 tys. zł (ADR.252.19.2021/NWP), z pominięciem procedury rozeznania rynku, mimo że do jej zastosowania zobowiązywał § 16 załącznika do zarządzenia Nr 11 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Zdrowia z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie ustalenia regulaminu udzielania zamówień publicznych i pracy komisji przetargowej Ministerstwa Zdrowia. Zamówienie to zostało udzielone jedynie na podstawie uproszczonego wniosku zawierającego dane o wnioskodawcy, przedmiocie zamówienia, wykonawcy oraz kwocie brutto, zatwierdzonego przez Sekretarza Stanu w Ministerstwie Zdrowia, co NIK oceniła jako działanie nierzetelne.

Według Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Zdrowia, nie było konieczności przeprowadzenia szacowania wartości zamówienia czy sporządzenia protokołu w sprawie zatwierdzenia wyniku postępowania, gdyż zamówienie to zostało zrealizowane z wyłączeniem stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych, na podstawie art. 46c ust. 1 ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Omawiana umowa dotyczyła prowadzenia działań informacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych związanych z epidemią COVID-19.

W ocenie NIK, art. 46c ustawy o zwalczaniu zakażeń nie ma zastosowania do objętego kontrolą zamówienia z uwagi na brak bezpośredniego związku z zadaniami publicznymi związanymi z zapobieganiem lub zwalczaniem epidemii, a realizacja tej kampanii nie służyła ograniczeniu prawdopodobieństwa szybkiego i niekontrolowanego rozprzestrzeniania się choroby. W tym przypadku prawidłową podstawą zwolnienia ze stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych był jej art. 2 ust. 1 pkt 1. Nie zwalniało to jednak Ministra Zdrowia z zastosowania procedury rozeznania rynku oraz przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia w sposób zapewniający wydatkowanie środków publicznych w sposób celowy i oszczędny (art. 44 ust. 3 pkt 1 ustawy o finansach publicznych).

Zobowiązania

Na koniec 2021 r. zobowiązania w części 46 – Zdrowie wyniosły 36 533,8 tys. zł i w stosunku do roku 2020 zmniejszyły się o 1817,6 tys. zł, tj. o 4,7%. Główną pozycję zobowiązań, 20 538,5 tys. zł (56,2%), stanowiły zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego.

Zobowiązania wymagalne w części 46 – Zdrowie nie wystąpiły.

Wydatki niewygasające z upływem roku budżetowego

W wykazie planowanych wydatków budżetu państwa, które w 2020 r. nie wygasły z upływem roku budżetowego ujęto 34 zadania na kwotę 241 520,5 tys. zł. Do 30 listopada 2021 r. wykorzystano, zgodnie z przeznaczeniem, 226 915,0 tys. zł, tj. 94% wydatków niewygasających. Beneficjenci dotacji niewykorzystane środki zwrócili terminowo, tj. do 21 grudnia 2021 r. Ewidencję środków przeniesionych do wydatkowania w 2021 r. prowadzono prawidłowo.

W wykazie planowanych wydatków budżetu państwa, które w 2021 r. nie wygasły z upływem roku budżetowego, ujęto 82 zadania na kwotę 696 584,3 tys. zł, w tym z przeznaczeniem na wydatki bieżące jednostek budżetowych 363 539,4 tys. zł, wydatki majątkowe 309 877,7 tys. zł oraz dotacje 23 167,2 tys. zł.

Największy wpływ na niezrealizowanie zadań, zaplanowanych w ramach środków budżetowych ujętych w ustawie budżetowej na rok 2021, miała przedłużająca się sytuacja epidemiczna i jej wpływ na sytuację gospodarczą. Pozostałe przyczyny to m.in. przedłużające się procedury przetargowe oraz niekorzystna sytuacja na rynku budowlanym.

Z ogólnej kwoty wydatków niewygasających najwyższą kwotę 188 932,8 tys. zł (27,1%) stanowiły środki przeznaczone na zakup szczepionek do realizacji Programu Szczepień Ochronnych. Wydatek nie został zrealizowany w 2021 r. z powodu ograniczonej liczby ofert szczepionek w III i IV kwartale.

Nadzór i kontrola wydatkowania środków publicznych

Dysponent części 46 - Zdrowie prowadził nadzór i kontrolę wydatkowania środków publicznych oraz dokonywał analiz i ocen zgodności poniesionych wydatków z planowanym przeznaczeniem. Oceny stopnia realizacji zadań dokonywano w okresach miesięcznych i kwartalnych. Jednostki podległe i nadzorowane składały miesięczne sprawozdania liczbowe oraz kwartalne opisowe z realizacji zadań. Prowadzono monitoring realizacji planów w układzie zadaniowym, który obejmował swoim zakresem

również jednostki podległe i nadzorowane. Informacje uzyskane z monitoringu dotyczyły zarówno kwot wydatków, jak i efektów rzeczowych. Dokonywano identyfikacji i oceny ryzyka, w tym ryzyka korupcyjnego.

Audytorzy Ministerstwa Zdrowia przeprowadzili m.in. audyt procesu bezpieczeństwa IT zgodny z wymogami Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych³³. Zidentyfikowali ryzyka w obszarze zarządzania bezpieczeństwem informacji, w stosunku do których zostały wydane zalecenia. W ocenie audytorów proces współpracy z Centrum e-Zdrowia wymaga przededefiniowania w oparciu o stwierdzenia zawarte w Raporcie.

W ramach sprawowanego nadzoru przeprowadzano również kontrole dotyczące np. wydatkowania środków publicznych, w tym dotacji na realizację programów finansowanych z udziałem środków z budżetu europejskiego. W przypadkach stwierdzenia nieprawidłowości formułowane były zalecenia pokontrolne wraz z terminem przedstawienia informacji o sposobie realizacji.

Dane liczbowe dotyczące wydatków budżetu państwa oraz zatrudnienia i wynagrodzenia w części 46 - Zdrowie przedstawiają tabele stanowiące załącznik 7.5 i 7.6 do Informacji.

4.2.2. WYDATKI BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH

Przyjęty ustawą budżetową na 2021 r. plan wydatków budżetu środków europejskich w części 46 – Zdrowie w kwocie 506 294,0 tys. zł, został zwiększony środkami z rezerw celowych o 324 350,6 tys. zł (64,1%) i wyniósł 830 644,6 tys. zł.

Zrealizowane wydatki wyniosły 734 925,2 tys. zł, co stanowiło 88,5% planu po zmianach. W porównaniu do roku 2020 r. były niższe o 593 398,9 tys. zł, tj. o 44,7%.

Z rezerw budżetowych wykorzystano ogółem kwotę 285 000,9 tys. zł, tj. 87,9% kwoty zwiększającej. Szczegółowym badaniem objęto cztery decyzje wprowadzające zmiany w planie, tj. 44,7% kwoty zwiększającej plan wydatków środkami z rezerw celowych. Otrzymane środki z rezerwy zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem.

Najwyższe wydatki, w kwocie 391 996,1 tys. zł, poniesiono na realizację Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020. Stanowiły one 53,3% ogólnej kwoty wydatków budżetu środków europejskich części 46 – Zdrowie.

W związku z opóźnieniami w realizacji zadań i nadmiarem środków Minister Zdrowia, na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 2 i 3 oraz ust. 3 pkt 2 ustawy o finansach publicznych, podjął dwie decyzje o blokowaniu planowanych na 2021 r. wydatków na łączną kwotę 68 704,0 tys. zł, co stanowiło 8,3% wydatków planowanych.

Najwyższą kwotę planowanych wydatków zablokowano na projekty realizowane w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014–2020. Zablokowana kwota wyniosła 26 645,8 tys. zł, co stanowiło 38,8% kwoty ogółem zablokowanych planowanych wydatków budżetu środków europejskich. Blokada dotyczyła planu wydatków trzech projektów: Elektroniczna Platforma Gromadzenia, Analizy i Udostępniania zasobów cyfrowych o Zdarzeniach Medycznych (P1) – faza 2, Wprowadzenie nowoczesnych e-usług w podmiotach leczniczych nadzorowanych przez Ministra Zdrowia oraz System powiadamiania o wprowadzeniu do obrotu żywności prozdrowotnej (SPOŻ).

W Ministerstwie Zdrowia (dysponent III stopnia) z budżetu środków europejskich wydatkowano kwotę 58 718,0 tys. zł, co stanowiło 80,3% planu po zmianach.

Kontrolą objęto wydatki zrealizowane przez dysponenta III stopnia na łączną kwotę 31 727,1 tys. zł, co stanowiło 54,0% wydatków budżetu środków europejskich poniesionych w 2021 r. Doboru wydatków do szczegółowego badania dokonano w sposób celowy przyjmując za kryterium kwotę poniesionego wydatku. W badanej próbie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Dane liczbowe dotyczące wydatków budżetu środków europejskich w części 46 - Zdrowie przedstawia tabela stanowiąca załącznik 7.7 do Informacji.

³³ Dz. U. z 2017 r. poz. 2247.

4.3.SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych łącznych sprawozdań za 2021 r. przez dysponenta części 46 - Zdrowie i sprawozdań jednostkowych dysponenta części oraz dysponenta III stopnia:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23);
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28);
- z wykonania planu wydatków, które nie wygasły z upływem roku budżetowego (Rb-28NW);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy);
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE);
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 46 – Zdrowie na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań.

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2021 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z). W sprawozdaniu Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych za IV kwartał 2021 r., jednostkowym dysponenta części i dysponenta III stopnia, nieprawidłowo wykazano kwotę należności wymagalnych.

W sprawozdaniu Rb-N w pozycji N.4 – należności wymagalne, zostały wykazane należności sporne w kwocie 34,3 tys. zł (sprawozdanie jednostkowe dysponenta części) i w kwocie 16 747,1 tys. zł (sprawozdanie dysponenta III stopnia), co było niezgodne z § 13 ust. 1 pkt 5 Instrukcji sporządzania sprawozdań stanowiącej załącznik nr 8 do rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych³⁴, który stanowi, że w sprawozdaniu Rb-N w pozycji N.4 wykazuje się wartość wszystkich bezspornych należności, których termin płatności dla dłużnika minął, a które nie zostały ani przedawnione, ani umorzone. Nieprawidłowość została usunięta w trakcie trwania czynności kontrolnych NIK. Sporządzono korekty sprawozdań Rb-N.

³⁴ Dz. U. poz. 2396, ze zm.

5. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU MEDYCZNEGO

5.1. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO³⁵

5.1.1. WYKONANIE PLANU PRZYCHODÓW

W planie finansowym Funduszu na 2021 r. ujęto przychody Funduszu w kwocie 4 002 612,0 tys. zł. Zrealizowane przychody wyniosły 4 018 192,4 tys. zł, z czego 4 000 000,0 tys. zł stanowiła wpłata z budżetu państwa przekazywana przez ministra właściwego do spraw zdrowia.

Na koniec 2021 r. należności Funduszu wyniosły 161 100,2 tys. zł.

Dane liczbowe dotyczące wykonania planu przychodów Funduszu przedstawia tabela, stanowiąca załącznik 7.8 do Informacji.

5.1.2. WYKONANIE PLANU KOSZTÓW

Koszty realizacji zadań Funduszu w 2021 r. wyniosły 687 688,8 tys. zł i były niższe od planowanych o 1 149 923,2 tys. zł. Środki Funduszu wydatkowano na realizację trzech zadań:

- finansowanie leków w ramach ratunkowego dostępu do technologii lekowych, o którym mowa w ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej³⁶ (99 528,7 tys. zł);
- finansowanie świadczeń opieki zdrowotnej udzielanych osobom do ukończenia 18. roku życia³⁷ (527 171,7 tys. zł);
- finansowanie świadczeń opieki zdrowotnej udzielanych świadczeniobiorcom poza granicami kraju³⁸ (60 988,4 tys. zł).

W celu realizacji zadań Funduszu w 2021 roku Minister Zdrowia zawarł z Narodowym Funduszem Zdrowia cztery umowy, których przedmiotem było określenie trybu i zasad przekazywania oraz rozliczania środków Funduszu Medycznego:

- umowa nr 1/FM/21/1374/2021/39 dot. finansowania kosztów leków w ramach ratunkowego dostępu do technologii lekowych. Przekazano 154 418,0 tys. zł, wykorzystano 99 528,7 tys. zł. Zwrotu 54 889,3 tys. zł niewykorzystanej dotacji dokonano 13 stycznia 2022 r.;
- umowa nr 2/FM/1374/2021/53 dot. finansowania świadczeń opieki zdrowotnej, o których mowa w art. 97 ust. 3 pkt 2f ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej. Przekazano 630 000 tys. zł, wykorzystano 527 171,7 tys. zł. Zwrotu 102 828,3 tys. zł niewykorzystanej dotacji dokonano 12 stycznia 2022 r.;
- umowa nr 3/FM/1374/2021/54 dot. finansowania świadczeń opieki zdrowotnej, o których mowa w art. 97 ust. 3 pkt 2g ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej. Przekazano 64 371,0 tys. zł, wykorzystano 60 988,4 tys. zł. Zwrotu 3382,6 tys. zł niewykorzystanej dotacji dokonano 12 stycznia 2022 r.;
- umowa nr 4/FM/1374/2021/795 dot. finansowania kosztów technologii lekowej o wysokiej wartości klinicznej i o wysokim poziomie innowacyjności. Przekazano 0 zł.

W umowach nr 1/FM/21/1374/2021/39 i nr 4/FM/1374/2021/795 nie określono trybu kontroli wykonania zadań, do czego zobowiązuje art. 150 pkt 6 ustawy o finansach publicznych.

Dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów wyjaśnił, że stało się to przez przeoczenie, a przepisy prawa powszechnie obowiązującego uprawniają Ministra Zdrowia do kontroli, nawet przy braku takiego wskazania w umowach. Jednocześnie zobowiązano się do uzupełnienia umów zawieranych do realizacji w 2022 i latach kolejnych o przedmiotowy zapis.

Dane liczbowe dotyczące wykonania planu kosztów Funduszu przedstawia tabela, stanowiąca załącznik 7.8 do Informacji.

³⁵ Dane na podstawie korekt sprawozdań budżetowych Rb-33 z dnia 29 kwietnia 2022 r. i Rb-40 z dnia 2 maja 2022 r.

³⁶ Art. 7 pkt 3) ustawy o Funduszu.

³⁷ Art. 7 pkt 6) ustawy o Funduszu.

³⁸ Art. 7 pkt 7) ustawy o Funduszu.

5.1.3. STAN FUNDUSZU I GOSPODAROWANIE WOLNYMI ŚRODKAMI

Stan Funduszu Medycznego na koniec 2021 r. wynosił 3 515 954,7 tys. zł, z tego 3 354 854,5 tys. zł stanowiły środki pieniężne a 161 100,2 tys. zł należności. Środki pieniężne przekazano na depozyty terminowe w kwocie 3 353 616,5 tys. oraz depozyty overnight w kwocie 1238,1 tys. zł. Zobowiązania nie wystąpiły.

5.1.4. EFEKTY RZECZOWE PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI

Środki gromadzone przez Fundusz Medyczny były w 2021 r. przeznaczone na trzy zadania, finansowane już w latach poprzednich ze środków NFZ, tj. finansowanie leków w ramach ratunkowego dostępu do technologii lekowych, finansowanie świadczeń opieki zdrowotnej udzielanych osobom do ukończenia 18. roku życia i finansowanie świadczeń opieki zdrowotnej udzielanych świadczeniobiorcom poza granicami kraju.

W 2021 r. opracowano dziewięć wykazów leków niepodlegających finansowaniu w ramach procedury ratunkowego dostępu do technologii lekowych, technologii lekowych o wysokim poziomie innowacyjności, technologii lekowych o wysokiej wartości klinicznej oraz aktualizacji wykazu leków niepodlegających finansowaniu w ramach procedury ratunkowego dostępu do technologii lekowych³⁹. Sfinansowano dla 7007 osób świadczenia opieki zdrowotnej poza granicami kraju na podstawie art. 42d, art. 42i i art. 42j ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej oraz świadczenia opieki zdrowotnej 1 588 081 osobom do ukończenia 18 roku życia w zakresie, w jakim kwoty zobowiązania Narodowego Funduszu Zdrowia wobec świadczeniodawców z tytułu udzielania tych świadczeń zostały dostosowane zgodnie z art. 136 ust. 2 pkt 1c ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej.

Nie przeprowadzono naborów na dofinansowanie ze środków Funduszu Medycznego w ramach subfunduszu modernizacji podmiotów leczniczych, subfunduszu infrastruktury strategicznej i subfunduszu rozwoju profilaktyki.

W 2021 r. w Ministerstwie nie sporządzano dokumentu pn. Szczegółowy plan rzeczowo-finansowy. Jak wyjaśniono plan finansowy Funduszu zawiera szczegółowy wykaz zadań wynikających z ustawy o Funduszu. Ponadto w poszczególnych artykułach ustawy o Funduszu Medycznym wskazane zostały szczegółowe cele oraz obszary wsparcia, na które przeznaczone mogą zostać środki finansowe poszczególnych subfunduszy, jak również określone zostały sposób i tryb ich wydatkowania.

W ramach prowadzonego nadzoru, w Ministerstwie sporządzono Raport za III kwartały – ocena przebiegu wykonania budżetu, w ramach którego opisano również stopień realizacji zadań Funduszu Medycznego. Ponadto Departament Budżetu i Finansów prowadził na bieżąco zestawienia tabelaryczne obrazujące: wykonanie wydatków w ramach poszczególnych subfunduszy oraz zadań wg stanu na koniec każdego miesiąca 2021 r. oraz wykonania wydatków w ramach poszczególnych umów zawartych ze środków Funduszu.

W 2021 r. Minister Zdrowia nie realizował czterech z ośmiu zadań Funduszu wynikających z art. 7 ustawy o Funduszu Medycznym:

- budowa, przebudowa, modernizacja lub doposażenie infrastruktury strategicznej w ramach subfunduszu infrastruktury strategicznej;
- modernizacja, przebudowa lub doposażenie podmiotów leczniczych w ramach subfunduszu modernizacji podmiotów leczniczych;
- zwiększanie skuteczności programów zdrowotnych lub programów polityki zdrowotnej w ramach subfunduszu rozwoju profilaktyki;
- finansowanie technologii lekowej o wysokim poziomie innowacyjności, o której mowa w art. 2 pkt 24b ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych⁴⁰.

Powody, dla których nie realizowano tych zadań, to konieczność zatrudnienia nowych pracowników, czasochłonne i pracochłonne opracowywanie, uzgadnianie i wdrażanie stosownych procedur i postępowań, procedowanie wniosków o refundację technologii lekowej o wysokim poziomie innowacyjności. NIK dostrzega wysiłek włożony w zapewnienie organizacyjnego i personalnego przygotowania Ministerstwa Zdrowia do realizacji tych zadań, w szczególności polegających

³⁹ Dane na podstawie Rb-BZ2, rocznego sprawozdania z wykonania planu finansowego Funduszu Medycznego w układzie zadaniowym.

⁴⁰ Dz. U. z 2022 r. poz. 463, ze zm.

na opracowaniu i przygotowaniu procedur związanych z funkcjonowaniem poszczególnych subfunduszy, przeprowadzeniu procedur naboru do nowo powstałego Wydziału Funduszu Medycznego Departamentu Oceny Inwestycji Ministerstwa Zdrowia, z czym wiązała się konieczność przeprowadzenia analiz, jak i prac planistyczno-koncepcyjnych oraz kontaktów z interesariuszami. Nie zmienia to jednak faktu, że w przeciągu blisko piętnastu miesięcy od uchwalenia ustawy o Funduszu Medycznym cztery istotne zadania nadal nie były realizowane.

W ocenie NIK, brak realizacji czterech z ośmiu zadań Funduszu świadczy o słabości instytucjonalnej Ministerstwa Zdrowia. W 2021 r. realizowano przede wszystkim zadania z lat ubiegłych, a ich faktycznym wykonawcą był NFZ. Wszystkie nowe zadania, wprowadzone ustawą o Funduszu Medycznym, które wymagały pracy urzędników Ministerstwa Zdrowia, były przygotowywane i uzgadniane przez cały ubiegły rok. Konsekwencją było „zamrożenie” ok. 3,5 mld zł, które nie trafiły do systemu ochrony zdrowia. Biorąc pod uwagę niedofinansowanie systemu oraz trwający stan epidemii było to działanie niecelowe i niegospodarne.

Wprowadzona ustawą o Funduszu Medycznym zmiana zasad finansowania ratunkowego dostępu do technologii lekowych, ponadlimitowych świadczeń opieki zdrowotnej udzielanych osobom do ukończenia 18 roku życia i świadczeń poza granicami kraju nie poprawiła dostępu pacjentów do tych świadczeń.

W 2021 r., na zasadach określonych ustawą o Funduszu Medycznym, sfinansowano leki w ramach ratunkowego dostępu do technologii lekowych w kwocie 99 528,7 tys. zł, tj. o 49 655,6 tys. zł mniej niż w roku ubiegłym (149 184,4 tys. zł⁴¹).

W przypadku świadczeń opieki zdrowotnej udzielanych osobom do ukończenia 18. roku życia liczba świadczeniobiorców w 2021 r. zwiększyła się co prawda w porównaniu do ubiegłego roku o 319 772, ale była znacznie niższa niż w 2019 r. (o 537 789) czy 2018 (o 600 117)⁴². Podobną analogię odnotowano w przypadku liczby sfinansowanych świadczeń. W 2021 r. procentowy udział kosztów świadczeń udzielanych osobom do ukończenia 18. roku życia w kosztach świadczeń ogółem kształtował się na podobnym poziomie co w latach ubiegłych⁴³.

W przypadku świadczeń opieki zdrowotnej poza granicami kraju, udzielanych na podstawie art. 42d, art. 42i i art. 42j ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej, w 2021 r., w porównaniu do lat 2019–2020 zmniejszyła się zarówno liczba świadczeniobiorców (w 2021 r. było ich 6323, w 2020 – 6681, a w 2019 – 10 891), jak i liczba sfinansowanych świadczeń zdrowotnych (w 2021 r. – 56 217, w 2020 – 65 447, a w 2019 – 82 859). W przypadku tych świadczeń wpływ na ich zmniejszenie mogła mieć w pewnym stopniu epidemia COVID-19.

5.2. SPRAWOZDANIA

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania sprawozdań za 2021 r. przez dysponenta Funduszu Medycznego:

- z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-33),
- z wykonania, określonego w ustawie budżetowej na 2021 r., planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-40),
- z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego w układzie zadaniowym (Rb-BZ2).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2021 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań, według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach nie odzwierciedlały faktycznie uzyskanych przychodów oraz poniesionych kosztów.

W sprawozdaniu Rb-33 i Rb-40 za rok 2021 stan Funduszu Medycznego na początek i koniec okresu sprawozdawczego wykazano niezgodnie z ewidencją księgową, co stanowiło naruszenie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości

⁴¹ W tym 21 502,4 tys. zł sfinansowano ze środków NFZ w 2021 r., w przypadku wniosków złożonych przed dniem wejścia w życie ustawy o Funduszu.

⁴² Liczba świadczeniobiorców w 2018 r. wynosiła 5 104 282, w 2019 r. – 5 041 954, w 2020 r. – 4 184 393 a w 2021 r. – 4 504 165.

⁴³ W 2021 r. wynosił 13,0%, w 2020 – 12,2%, w 2019 i 2018 – 12,8%.

budżetowej⁴⁴, który stanowi, że kwoty wykazane w sprawozdaniach powinny być zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

Dla potrzeb sporządzanych sprawozdań uznano niewykorzystane przez NFZ środki dotacji za rok ubiegły, które wpłynęły na konto Funduszu Medycznego w styczniu 2021 r. (14 376,00 tys. zł) i w styczniu 2022 r. (161 100,2 tys. zł), odpowiednio za przychody roku 2021 i roku 2022, zamiast pomniejszyć koszty roku, którego dotyczyły, tj. 2020 i 2021.

Tym samym w sprawozdaniach Rb-33 i Rb-40 za 2021 r. wykazano stan Funduszu niezgodnie z saldem Ma konta 853, które wyraża stan funduszy celowych oraz innych funduszy specjalnego przeznaczenia. Stan Funduszu Medycznego w sprawozdaniach wykazano w kwocie 185 451,1 tys. zł na początek okresu oraz na koniec okresu w kwocie 3 354 854,5 tys. zł. Saldo Ma konta 853 wynosiło 199 827,1 tys. zł na początek okresu oraz 3 515 954,7 tys. zł na koniec okresu.

Dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów wyjaśnił, że środki stanowiące przychody, jak i wydatki, ujmowane są w sprawozdaniach zgodnie z metodą kasową, tj. ewidencja przychodów i kosztów dokonywana jest w dacie ich wpływu/wydatku. Rok budżetowy traktowany jest każdorazowo jako okres od 1 stycznia do 31 grudnia bez stosowania zasady pomniejszania wydatków roku ubiegłego na podstawie dokonywanych zwrotów, gdyż działanie to de facto nie zmienia stanu środków funduszy.

Najwyższa Izba Kontroli nie może zgodzić się z przedstawioną argumentacją, ponieważ art. 40 ust. 1 ustawy o finansach publicznych stanowi, że jednostki sektora finansów publicznych prowadzą rachunkowość zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁴⁵. Z kolei zgodnie z art. 4 ust. 2 tej ustawy zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmuje się w księgach rachunkowych i wykazuje w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną. W art. 6 tej ustawy zawarto również zasadę memoriału i współmierności. Kierownicy jednostek są obowiązani sporządzać sprawozdania rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym (§ 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej).

Ocenę NIK potwierdza sam formularz sprawozdania, gdzie występują pojęcia „przychód” i „koszt”, a w części B sprawozdania Rb-40 mowa jest o realizacji planu finansowego w układzie memoriałowym.

Konsekwencją błędnego przyjęcia metody kasowej do sprawozdań Rb-33 i Rb-40 jest obok zaniżonego stanu Funduszu na koniec 2021 r. zawyżona realizacja kosztów. Faktyczne koszty sfinansowane w 2021 r. ze środków Funduszu Medycznego wyniosły 687 688,8 tys. zł, a nie jak wykazano 848 789,0 tys. zł (różnica 161 100,2 tys. zł).

Operacje księgowe na koncie 240 – Pozostałe rozrachunki nie odzwierciedlały faktycznego stanu należności i zobowiązań. Na koniec 2021 r. saldo WN konta 240, oznaczające stan należności i roszczeń, wyniosło 161 100,2 tys. zł.

Dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów wyjaśnił, że było to spowodowane przyjęciem metody kasowej do sprawozdań i saldo to nie stanowiło należności, tylko stan rozliczeń z NFZ.

NIK nie zgodził się z przedstawioną argumentacją z przyczyn przedstawionych powyżej. Ponadto zwrócił uwagę, że w zasadach (polityce) rachunkowości Ministerstwa Zdrowia dysponenta głównego środków budżetowych części 46 – Zdrowie wskazano: „Na koncie 240 mogą występować dwa salda będące sumą sald występujących na kontach analitycznych. Saldo Wn oznacza stan należności i roszczeń, a saldo Ma stan zobowiązań”⁴⁶.

⁴⁴ Dz.U. z 2020 r. poz. 1564, ze zm., uchylone z dniem 22 stycznia 2022 r.

⁴⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 217, ze zm.

⁴⁶ Po zakończeniu czynności kontrolnych dysponent Funduszu złożył korekty sprawozdań. Sprawozdanie Rb-33 zostało skorygowane 29 kwietnia 2022 r. a sprawozdanie Rb-40 2 maja 2022 r.

6. INFORMACJE DODATKOWE

Czynności kontrolne w Ministerstwie Zdrowia przeprowadzono w okresie od 21 grudnia 2021 r. do 8 kwietnia 2022 r. Kontrolę zakończono 14 kwietnia 2022 r.

W wystąpieniu pokontrolnym z 14 kwietnia 2022 r., skierowanym do Ministra Zdrowia, NIK wniosła o:

- niezwłoczne podejmowanie działań w celu egzekwowania należności,
- przeprowadzanie rzetelnych analiz przed podjęciem decyzji o wyborze trybu udzielenia zamówienia,
- niezwłoczne podejmowanie decyzji o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych, w przypadkach, o których mowa w art. 177 ust. 1 ustawy o finansach publicznych,
- niezwłoczne podjęcie realizacji wszystkich zadań Funduszu Medycznego,
- dokonanie korekty sprawozdań Rb-33, Rb-40 i Rb-BZ2 za 2021 r. zgodnie z zasadą memoriałową,
- prowadzenie ewidencji księgowej dotyczącej Funduszu Medycznego w sposób zapewniający odzwierciedlanie rzeczywistych należności i roszczeń.

Minister Zdrowia 5 maja 2022 r. zgłosił siedem zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego. W podjętej 25 maja 2022 r. uchwale, Kolegium Najwyższej Izby Kontroli uwzględniło częściowo dwa zastrzeżenia, a pozostałe zastrzeżenia oddaliło.

LICZBA WNIOSKÓW POKONTROLNYCH

Liczba wystąpień pokontrolnych - ogółem	Liczba wystąpień pokontrolnych - w których sformułowano wnioski	Liczba wniosków pokontrolnych - ogółem
1	1	6

LICZBA ZASTRZEŻEŃ

Liczba wystąpień pokontrolnych - ogółem	Liczba wystąpień pokontrolnych - do których wniesiono zastrzeżenia	Liczba zastrzeżeń - ogółem
1	1	7

SPOSÓB UWZGLĘDNIENIA ZASTRZEŻEŃ

Lp.	Jednostka kontrolowana	Liczba zastrzeżeń	Sposób uwzględnienia zastrzeżeń		
			Uwzględniono w całości	Uwzględniono w części	Odrzucono w całości
1	Ministerstwo Zdrowia	7	0	2	5

7. ZAŁĄCZNIKI

7.1. DOCHODY I WYDATKI JEDNOSTEK FUNKCJONUJĄCYCH W RAMACH CZĘŚCI 46
– ZDROWIE

Lp.	Nazwa jednostki podległej	Wykonanie 2021				Udział w wydatkach części ogółem	
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Dochody	Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich	w tym, wydatki na wynagrodzenia wg Rb-70		%
Część 46 – Zdrowie, w tym:		3200	265 024,2	17 410 667,1	341 442,8	100,0	
1.	Biuro Administracyjne Ministerstwa Zdrowia	674	39 733,2	210 258,2	81 910,7	1,2	
2.	Regionalny Ośrodek Psychiatrii Sądowej w Branicach	156	0,0	20 611,5	14 363,0	0,1	
3.	Regionalny Ośrodek Psychiatrii Sądowej w Starogardzie Gdańskim	149	2,2	19 734,1	14 122,5	0,1	
4.	Krajowy Ośrodek Psychiatrii Sądowej dla Nieletnich w Garwolinie	144	0,0	17 805,1	12 991,4	0,1	
5.	Krajowy Ośrodek Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym	356	0,0	56 886,4	33 651,0	0,3	
6.	Główny Inspektorat Sanitarny	404	5290,9	69 791,3	45 351,9	0,4	
7.	Główny Inspektorat Farmaceutyczny	133	2456,5	31 491,5	16 102,6	0,2	
8.	Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych	431	165 276,9	70 570,9	39 131,2	0,4	
9.	Narodowe Centrum Krwi	22	335,2	545 030,8	2149,2	3,1	
10.	Krajowe Centrum ds. AIDS	22	86,8	460 576,1	2048,3	2,6	
11.	Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii	24	83,0	9840,2	1844,0	0,1	
12.	Centrum Egzaminów Medycznych	22	2993,5	10 011,8	1567,2	0,1	
13.	Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych	15	1509,4	11 092,9	1596,5	0,1	
14.	Krajowe Centrum Bankowania Tkanek i Komórek	9	159,4	10 824,0	784,0	0,1	
15.	Centrum Organizacyjno-Koordynacyjne ds. Transplantacji "Poltransplant"	27	3753,6	41 842,4	2402,1	0,2	
16.	Zakład Zamówień Publicznych przy Ministrze Zdrowia	13	346,1	402 869,9	1298,5	2,3	
17.	Centrum e-Zdrowia	296	78,7	323 266,2	43 702,0	1,9	
18.	Dysponent części 46 – Zdrowie	0	24 846,3	15 042 932,3	0,0	86,4	

¹⁾ W zestawieniu ujęto jednostki, których udział w wydatkach części ogółem stanowił nie mniej niż 0,05%.

7.2. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ W CZĘŚCI 46 - ZDROWIE

Oceny wykonania budżetu w części 46 – Zdrowie dokonano stosując kryteria⁴⁷ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w *Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2021 roku*⁴⁸.

Dochody (D):	265 024,2 tys. zł
Wydatki (W):	17 410 667,1 tys. zł
Łączna kwota (G = D + W):	17 675 691,3 tys. zł
Waga dochodów w łącznej kwocie:	(Wd = D : G) 0,015
Waga wydatków w łącznej kwocie:	(Ww = W : G) 0,985

Nieprawidłowości w dochodach: 652,5 tys. zł

Nieprawidłowość dotyczyła nierzetelnego działania związanego z odzyskiwaniem należności.

Ocena cząstkowa dochodów (Od): (3) ocena w formie opisowej.

Nieprawidłowości w wydatkach: 740,5 tys. zł, co stanowiło 0,004% wydatków ogółem części 46 – Zdrowie.

Nieprawidłowości w wydatkach ocenione jako poniesione z naruszeniem prawa dotyczyły:

- udzielenia dwóch zamówień publicznych, w łącznej kwocie 599,8 tys. zł, na zakup przestrzeni reklamowej oraz opracowanie artykułów sponsorowanych, z pominięciem przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych;
- udzielenie zamówienia publicznego, w kwocie 120,0 tys. zł, na opracowanie i publikację tekstów (artykułów) prasowych, bez zastosowania trybu udzielenia zamówienia, wynikającego z § 16 załącznika do zarządzenia Nr 11 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Zdrowia z dnia 02 marca 2021 r. w sprawie ustalenia regulaminu udzielania zamówień publicznych i pracy komisji przetargowej Ministerstwa Zdrowia;
- udzielenia wykonawcom zamówienia zaliczek, niezgodnie z § 15 ust. 6 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych, który stanowi, że zaliczki mogą być udzielane wyłącznie w zakresie określonym w odrębnych przepisach. W trakcie kontroli stwierdzono dziewięć takich przypadków na łączną kwotę 20,8 tys. zł.

Ocena cząstkowa wydatków (Ow): (5) pozytywna

Łączna ocena dochodów i wydatków ŁO⁴⁹: $3 \times 0,015 + 5 \times 0,985 = 4,97$

Opinia o sprawozdaniach: w formie opisowej

Stwierdzone nieprawidłowości miały wpływ na opinię o sporządzonych przez dysponenta części i dysponenta III stopnia sprawozdań w zakresie operacji finansowych. W sprawozdaniu Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych za IV kwartał 2021 r., jednostkowym dysponenta części i dysponenta III stopnia, w pozycji N.4 należności wymagalne zostały wykazane należności sporne.

Ocena ogólna: w formie opisowej

⁴⁷ <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/standardy-kontroli-nik/>

⁴⁸ <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/analiza-budzetu-panstwa/>.

⁴⁹ $\text{ŁO} = \text{Od} \times \text{Wd} + \text{Ow} \times \text{Ww}$

7.3. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ FUNDUSZU MEDYCZNEGO

Oceny wykonania planu finansowego Funduszu Medycznego dokonano stosując kryteria⁵⁰ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w *Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2021 roku*⁵¹.

Przychody (P):	4 018 192,4 tys. zł
Koszty (K) (łącznie z wydatkami majątkowymi):	687 688,8 tys. zł
Łączna kwota (G = P + K):	4 705 881,2 tys. zł
Waga przychodów w łącznej kwocie:	(Wp = P : G) 0,8539
Waga kosztów (łącznie z wydatkami majątkowymi) w łącznej kwocie:	(Wk = K : G) 0,1461
Nieprawidłowości w przychodach:	nie stwierdzono
Ocena cząstkowa przychodów (Op):	(5) pozytywna
Nieprawidłowości w kosztach (łącznie z wydatkami majątkowymi):	nie stwierdzono kosztów poniesionych nielegalnie, niegospodarnie lub niecelowo
Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:	
– nierzetelnego sporządzenia umów (brak w umowach trybu kontroli wykonania zadań),	
– brak realizacji czterech zadań Funduszu wynikających z art. 7 ustawy o Funduszu Medycznym.	
Ocena cząstkowa kosztów (Ok) (łącznie z wydatkami majątkowymi):	(5) pozytywna
Łączna ocena przychodów i kosztów ŁO ⁵² :	$5 \times 0,8539 + 5 \times 0,1461 = 5,0$
Opinia o sprawozdaniach:	negatywna

Stwierdzone nieprawidłowości miały wpływ na opinię o sporządzonych przez dysponenta Funduszu sprawozdaniach budżetowych Rb-33 i Rb-40. Kwoty wykazane w sprawozdaniach nie odzwierciedlały faktycznie uzyskanych przychodów oraz poniesionych kosztów.

Ocena ogólna zostaje obniżona o jeden stopień ze względu na brak realizacji wszystkich zadań ustawowych Funduszu Medycznego oraz bardzo wysoki stan środków na koniec roku (3 354 854,5 tys. zł).

Ocena ogólna: negatywna

⁵⁰ <http://www.nik.gov.pl/kontrola/standardy-kontroli-nik/>

⁵¹ <http://www.nik.gov.pl/kontrola/analiza-budzetu-panstwa/>.

⁵² $\text{ŁO} = \text{Op} \times \text{Wp} + \text{Ok} \times \text{Wk}$

7.4. DOCHODY BUDŻETOWE W CZĘŚCI 46 - ZDROWIE

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Wykonanie		
		tys. zł				
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem, w tym:		220 946,7	239 342,0	265 024,2	119,9	110,7
1.	Dział 730 - Szkolnictwo wyższe i nauka	5,9	4,0	153,5	2592,2	3837,1
1.1.	Rozdział 73013 - Działalność w zakresie umiędzynarodowienia nauki i szkolnictwa wyższego	2,0	0,0	0,2	7,9	-
1.2.	Rozdział 73014 - Działalność dydaktyczna i badawcza	3,3	4,0	0,0	0,0	0,0
1.3.	Rozdział 73095 - Pozostała działalność	0,6	0,0	153,3	24 088,2	-
2.	Dział 750 - Administracja publiczna	139,1	83,0	172,7	124,2	208,1
2.1	Rozdział 75001 - Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	139,1	83,0	172,7	124,2	208,1
3.	Dział 851 - Ochrona zdrowia	220 801,7	239 255,0	264 698,0	119,9	110,6
3.1.	Rozdział 85112 - Szpitale kliniczne	269,8	290,0	162,0	60,0	55,9
3.2.	Rozdział 85116 - Profilaktyczne domy zdrowia	56,7	7,0	22,5	39,7	321,2
3.3.	Rozdział 85117 - Zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze	2273,1	2470,0	2172,4	95,6	87,9
3.4.	Rozdział 85120 - Lecznictwo psychiatryczne	68,1	0,0	2,2	3,3	-
3.5.	Rozdział 85132 - Inspekcja Sanitarna	5501,8	4901,0	5290,9	96,2	108,0
3.6.	Rozdział 85133 - Inspekcja Farmaceutyczna	2031,1	1336,0	2456,5	120,9	183,9
3.7.	Rozdział 85134 - Inspekcja do Spraw Substancji Chemicznych	5881,2	3979,0	11 677,7	198,6	293,5
3.8.	Rozdział 85137 - Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych	175 657,7	156 768,0	165 276,9	94,1	105,4
3.9.	Rozdział 85141 - Ratownictwo medyczne	3,2	0,0	0,0	0,7	-
3.10.	Rozdział 85143 - Publiczna służba krwi	0,1	0,0	1,2	2270,8	-
3.11.	Rozdział 85144 - System Wspomagania Dowodzenia Państwowego Ratownictwa Medycznego	0,1	0,0	0,0	0,0	-
3.12.	Rozdział 85149 - Programy polityki zdrowotnej	8335,5	4560,0	9554,7	114,6	209,5
3.13.	Rozdział 85151 - Świadczenia wysokospecjalistyczne	856,8	500,0	425,4	49,7	85,1
3.14.	Rozdział 85152 - Zapobieganie i zwalczanie AIDS	9,1	5,0	86,8	952,3	1736,1
3.15.	Rozdział 85153 - Zwalczanie narkomanii	87,5	0,0	83,0	95,0	-
3.16.	Rozdział 85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	0,0	0,0	2,7	-	-
3.17.	Rozdział 85156 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego	4,4	0,0	0,0	0,0	-
3.18.	Rozdział 85157 - Staże i specjalizacje medyczne	1,0	10,0	88,3	8995,9	883,3
3.19.	Rozdział 85195 - Pozostała działalność	19 764,8	64 429,0	67 394,9	341,0	104,6

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych zweryfikowanych przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2021.

7.5. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 46 – ZDROWIE

Lp.	Wyszczególnienie	2020		2021			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie ¹⁾	Ustawa ²⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie ¹⁾	w tym niewygasające			
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	6a	7	8	9
Ogółem, w tym:		6 386 028,9	12 923 896,0	16 822 673,1	16 675 741,9	696 584,3	261,1	129,0	99,1
1.	Dział 730 - Szkolnictwo wyższe i nauka	1 946 859,0	2 130 741,0	2 232 253,0	2 230 732,2	252,7	114,6	104,7	99,9
1.1.	Rozdział 73007 Współpraca z zagranicą	1,5	30,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
1.2.	Rozdział 73013 Działalność w zakresie umiędzynarodowienia nauki i szkolnictwa wyższego	4144,5	5357,0	4594,5	3195,9	0,0	77,1	59,7	69,6
1.3.	Rozdział 73014 Działalność dydaktyczna i badawcza	1 790 512,0	1 974 692,0	2 069 625,1	2 069 556,0	252,7	115,6	104,8	100,0
1.4.	Rozdział 73016 Pomoc materialna dla studentów i doktorantów	71 097,7	71 199,0	71 199,0	71 179,0	0,0	100,1	100,0	100,0
1.5.	Rozdział 73019 Działalność podmiotów funkcjonujących w obszarze nauki i szkolnictwa wyższego	69 765,6	65 963,0	73 334,4	73 334,4	0,0	105,1	111,2	100,0
1.6.	Rozdział 73095 Pozostała działalność	11 337,7	13 500,0	13 500,0	13 466,9	0,0	118,8	99,8	99,8
2.	Dział 750 - Administracja publiczna	97 689,7	126 761,0	121 144,4	111 541,6	9048,5	114,2	88,0	92,1
2.1.	Rozdział 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	97 689,7	126 761,0	121 144,4	111 541,6	9048,5	114,2	88,0	92,1
3.	Dział 752 - Obrona narodowa	60 345,0	18 569,0	18 340,0	18 236,8	1075,7	30,2	98,2	99,4
3.1.	Rozdział 75212 Pozostałe wydatki obronne	3000,0	3229,0	3000,0	3 000,0	0,0	100,0	92,9	100,0
3.2.	Rozdział 75295 Pozostała działalność	57 345,0	15 340,0	15 340,0	15 236,8	1075,7	26,6	99,3	99,3
4.	Dział 851 - Ochrona zdrowia	4 271 168,0	10 637 831,0	14 440 941,7	14 305 237,3	686 207,4	334,9	134,5	99,1
4.1.	Rozdział 85111 Szpitale ogólne	36 262,2	50 800,0	50 800,0	50 800,0	0,0	140,1	100,0	100,0
4.2.	Rozdział 85112 Szpitale kliniczne	592 479,5	714 703,0	473 163,4	471 344,6	170 390,8	79,6	65,9	99,6

4.3.	Rozdział 85117 Zakłady opiekuńczo- -lecznicze i pielęgnacyjno- opiekuńcze	17 703,8	14 921,0	18 743,0	18 734,6	155,0	105,8	125,6	100,0
4.4.	Rozdział 85120 Lecznictwo psychiatryczne	88 850,1	92 060,0	115 038,7	115 037,1	8837,9	129,5	125,0	100,0
4.5.	Rozdział 85121 Lecznictwo ambulatoryjne	2455,8	2956,0	3356,0	3356,0	400,0	136,7	113,5	100,0
4.6.	Rozdział 85132 Inspekcja Sanitarna	55 625,1	62 783,0	70 678,2	68 734,6	3150,0	123,6	109,5	97,3
4.7.	Rozdział 85133 Inspekcja Farmaceutyczna	28 837,3	40 046,0	32 208,4	31 083,6	305,0	107,8	77,6	96,5
4.8.	Rozdział 85134 Inspekcja do Spraw Substancji Chemicznych	5125,4	5540,0	5386,5	5367,8	0,0	104,7	96,9	99,7
4.9.	Rozdział 85137 Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych	65 636,0	71 088,0	72 555,5	70 570,9	1000,0	107,5	99,3	97,3
4.10.	Rozdział 85141 Ratownictwo medyczne	163 544,4	249 662,0	261 019,0	260 931,5	7890,0	159,5	104,5	100,0
4.11.	Rozdział 85143 Publiczna służba krwi	109 636,3	110 554,0	120 076,4	119 435,7	0,0	108,9	108,0	99,5
4.12.	Rozdział 85144 System Wspomagania Dowodzenia Państwowego Ratownictwa Medycznego	34 414,9	48 744,0	33 853,5	33 812,6	19 099,1	98,2	69,4	99,9
4.13.	Rozdział 85148 Medycyna pracy	603,6	1168,0	1031,4	766,0	0,0	126,9	65,6	74,3
4.14.	Rozdział 85149 Programy polityki zdrowotnej	1 049 351,5	1 402 509,0	1 538 550,9	1 502 602,3	197 212,7	143,2	107,1	97,7
4.15.	Rozdział 85151 Świadczenia wysokospec- jalistyczne	168 464,0	221 576,0	158 020,0	140 967,4	0,0	83,7	63,6	89,2
4.16.	Rozdział 85152 Zapobieganie i zwalczanie AIDS	6298,3	6622,0	6666,8	6579,0	0,0	104,5	99,4	98,7
4.17.	Rozdział 85153 Zwalczanie narkomanii	9433,7	9725,0	9859,9	9840,2	0,0	104,3	101,2	99,8
4.18.	Rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi	7211,3	7457,0	7830,7	7606,6	0,0	105,5	102,0	97,1
4.19.	Rozdział 85157 Staże i specjalizacje medyczne	0,0	2 328 032,0	1 859 310,0	1 845 332,7	0,0	-	79,3	99,2
4.20.	Rozdział 85179 Pomoc zagraniczna	0,0	0,0	515,7	408,0	0,0	-	-	79,1

4.21.	Rozdział 85195 Pozostała działalność	1 829 234,8	5 196 885,0	9 602 277,8	9 541 926,2	277 766,9	521,6	183,6	99,4
5.	Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	9967,1	9994,0	9994,0	9994,0	0,0	100,3	100,0	100,0
5.1.	Rozdział 92116 Biblioteki	9967,1	9994,0	9994,0	9994,0	0,0	100,3	100,0	100,0

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa zweryfikowanych przez NIK.

- 1) Łącznie z wydatkami, które nie wygasły z upływem roku budżetowego.
- 2) Ustawa budżetowa na rok 2021.

7.6. ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W CZĘŚCI 46 – ZDROWIE

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2020			Wykonanie 2021			8:5
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70 ¹⁾	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70 ¹⁾	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	
			tys. zł	zł		tys. zł	zł	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem wg statusu zatrudnienia ²⁾ w tym:		3046	278 065,2	7608,1	3200	341 442,9	8890,8	116,9
	01	1717	142 735,0	6929,1	1858	187 583,8	8414,1	121,4
	02	16	2539,8	12 976,6	15	2654,4	15 119,7	116,5
	03	1312	132 662,3	8427,6	1327	151 084,0	9488,7	112,6
	10	1	128,2	10 683,1	1	120,6	10 050,6	94,1
1.	Dział 750 - Administracja publiczna	667	74 006,2	9244,8	674	81 910,7	10 131,8	109,6
	01	37	2569,6	5759,3	37	2760,4	6215,5	107,9
	02	6	953,8	12 596,9	5	1013,5	15 641,0	124,2
	03	624	70 482,8	9418,7	631	78 136,8	10 314,3	109,5
1.1.	Rozdział 75001 - Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	667	74 006,2	9244,8	674	81 910,7	10 131,8	109,6
	01	37	2569,6	5759,3	37	2760,4	6215,5	107,9
	02	6	953,8	12 596,9	5	1013,5	15 641,0	124,2
	03	624	70 482,8	9418,7	631	78 136,8	10 314,3	109,5
2.	Dział 851 - Ochrona zdrowia	2379	204 059,0	7149,1	2527	259 532,2	8559,9	119,7
	01	1679	140 165,4	6955,0	1821	184 823,4	8458,8	121,6
	02	10	1586,0	13 216,3	9	1640,9	14 814,7	112,1
	03	688	62 179,5	7529,6	696	72 947,2	8739,5	116,1
	10	1	128,2	10 683,1	1	120,6	10 050,6	94,1
2.1.	Rozdział 85117 - Zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze	128	9285,4	6045,2	133	11 002,4	6893,7	114,0
	01	128	9285,4	6045,2	133	11 002,4	6893,7	114,0
2.2.	Rozdział 85120 - Lecznictwo psychiatryczne	800	63 504,4	6615,0	805	75 127,9	7777,2	117,6
	01	800	63 504,4	6615,0	805	75 127,9	7777,2	117,6
2.3.	Rozdział 85132 - Inspekcja sanitarna	392	33 383,3	7096,8	404	45 351,9	9358,5	131,9
	01	276	20 555,7	6206,4	288	28 167,2	8145,7	131,2
	02	3	552,3	15 342,0	2	453,1	18 878,1	123,0
	03	113	12 275,3	9052,6	114	16 731,6	12 265,1	135,5
2.4.	Rozdział 85133 - Inspekcja farmaceutyczna	127	14 261,9	9347,2	133	16 102,6	10 063,6	107,7
	01	4	334,4	7471,6	4	385,7	7635,2	102,2
	02	1	185,5	15 460,7	1	222,5	15 072,9	97,5
	03	121	13 613,8	9343,4	127	15 373,8	10 095,8	108,1

	10	1	128,2	10 683,1	1	120,6	10 050,6	94,1
2.5.	Rozdział 85134 - Inspekcja do Spraw Substancji Chemicznych	37	2817,7	6274,9	37	3174,7	7085,1	112,9
	01	3	179,6	4843,4	4	237,6	5593,1	115,5
	02	1	141,7	11 812,1	1	150,8	12 564,3	106,4
	03	33	2496,3	6241,5	33	2786,3	7079,1	113,4
2.6.	Rozdział 85137 - Urząd Rejestracji Produktów Lecniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych	430	34 744,6	6735,5	431	39 131,2	7557,9	112,2
	01	4	244,1	4571,5	4	261,2	5096,7	111,5
	02	5	706,4	11 772,8	5	814,6	13 575,9	115,3
	03	420	33 794,1	6698,5	422	38 055,5	7511,5	112,1
2.7.	Rozdział 85143 - Publiczna służba krwi	22	1946,6	7458,1	22	2149,2	8264,9	110,8
	01	22	1946,6	7458,1	22	2149,2	8264,9	110,8
2.8.	Rozdział 85149 - Programy polityki zdrowotnej	14	1911,1	11 207,7	14	1880,0	11 174,5	99,7
	01	14	1911,1	11 207,7	14	1880,0	11 174,5	99,7
2.9.	Rozdział 85152 - Zapobieganie i zwalczanie AIDS	23	1894,2	6777,7	22	2048,3	7699,3	113,6
	01	23	1894,2	6777,7	22	2048,3	7699,3	113,6
2.10.	Rozdział 85153 - Zwalczanie narkomanii	26	1684,2	5448,3	24	1844,0	6527,9	119,8
	01	26	1684,2	5448,3	24	1844,0	6527,9	119,8
2.11.	Rozdział 85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	29	2248,5	6461,2	24	2410,5	8369,7	129,5
	01	29	2248,5	6461,2	24	2410,5	8369,7	129,5
2.12.	Rozdział 85195 - Pozostała działalność	350	36 377,2	8657,3	477	59 309,4	10356,3	119,6
	01	350	36 377,2	8657,3	477	59 309,4	10356,3	119,6

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach, zweryfikowanego przez NIK.

- 1) W przeliczeniu na pełnozatrudnionych.
- 2) Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

7.7. WYDATKI BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 46 – ZDROWIE

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem część 46 – Zdrowie w tym:		1 328 324,1	506 294,0	830 644,6	734 925,2	55,3	145,2	88,5
1.	Dział 750 - Administracja publiczna	12 693,6	20 611,0	20 252,3	15 121,8	119,1	73,4	74,7
1.1.	Norweski Mechanizm Finansowy 2014-2021	318,3	1 500,0	1 286,4	703,2	220,9	46,9	54,7
1.2.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	340,5	43,0	64,0	64,0	18,8	148,8	100,0
1.3.	Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014-2020	2 110,5	3 775,0	2 805,0	2 629,0	124,6	69,6	93,7
1.4.	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020	9 924,3	15 293,0	16 096,9	11 725,6	118,2	76,7	72,8
2.	Dział 851 - Ochrona Zdrowia	1 315 630,5	485 683,0	810 392,3	719 803,4	54,7	148,2	88,8
2.1.	Instrument "Łącząc Europę"	494,0	348,0	348,0	248,2	50,2	71,3	71,3
2.2.	Mechanizm Finansowy EOG 2014-2021	0,0	121,0	121,0	72,9	-	60,2	60,2
2.3.	Norweski Mechanizm Finansowy 2014-2021	4 823,3	10 201,0	5 066,0	1 374,5	28,5	13,5	27,1
2.4.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	880 922,8	168 938,0	413 120,4	391 932,1	44,5	232,0	94,9
2.5.	Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014-2020	51 567,1	66 434,0	190 897,7	159 921,5	310,1	240,7	83,8
2.6.	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020	377 823,4	239 641,0	200 839,1	166 254,1	44,0	69,4	82,8

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-28UE z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej i/lub rocznego sprawozdania Rb-28UE WPR z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich w zakresie wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej –po weryfikacji przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2021.

7.8. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO FUNDUSZU MEDYCZNEGO

Lp.	Wyszczególnienie	2020		2021		4:3	6:3	6:4	6:5
		Wyko- nanie	Plan wg ustawy budże- towej ¹⁾	Plan po zmianach	Wykonanie				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Część A – Zadania wynikające z ustawy tworzącej państwowy fundusz celowy									
1.	Zadania wynikające z ustawy o Funduszu Medycznym, z tego:	14 509,1	0,0	1 819 589,0	687 688,8	0,0	4739,7	-	37,8
1.1.	Zadania finansowane w ramach subfunduszu infrastruktury strategicznej	0,0	0,0	42 750,0	0,0	-	-	-	0,0
1.2.	Zadania finansowane w ramach subfunduszu modernizacji podmiotów leczniczych	0,0	0,0	25 000,0	0,0	-	-	-	0,0
1.3.	Zadania finansowane w ramach subfunduszu rozwoju profilaktyki	0,0	0,0	131 481,0	0,0	-	-	-	0,0
1.4.	Zadania finansowane w ramach subfunduszu terapeutyczno-innowacyjnego	14 509,1	0,0	1 620 358,0	687 688,8	0,0	4739,7	-	42,4
Część B – Plan finansowy w układzie memoriałowym									
I.	Stan funduszu na początek roku	0,0	0,0	185 451,0	185 451,1	-	-	-	100,0
1.	Środki pieniężne	0,0	0,0	185 451,0	185 451,1	-	-	-	100,0
2.	Należności	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-
3.	Zobowiązania	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-
II.	Przychody	200 105,0	0,00	4 002 612,0	4 018 192,4	0,0	2008,0	-	100,4
1.	Pozostałe przychody, w tym:	200 105,0	0,00	4 002 612,0	4 018 192,4	0,0	2008,0	-	100,4
1.1.	- odsetki	0,0	0,00	1233,0	2583,3	-	-	-	209,5
1.2.	- wpłaty z budżetu państwa	200 000,0	0,00	4 000 000,0	4 000 000,0	-	2000,0	-	100,0
1.3.	- wpływ z tytułu opłat za złożenie wniosku o wydanie opinii o celowości inwestycji	105,0	0,00	1379,0	1233,0	0,0	1174,3	-	89,4
III.	Koszty realizacji zadań	14 653,9	0,0	1 837 612,0	687 688,8	0,0	4692,9	-	37,4
1.	Dotacje na realizację zadań bieżących	14 653,9	0,0	1 751 839,0	687 688,8	0,0	4692,9	-	39,3
2.	Koszty obsługi, z tego:	0,0	0,0	18 023,0	0,0	-	-	-	0,0
2.1.	- koszty obsługi realizacji przez NFZ zadań finansowanych z dotacji bieżącej	0,0	0,0	15 067,0	0,0	-	-	-	0,0
2.2.	- pozostałe koszty obsługi	0,0	0,0	2956,0	0,0	-	-	-	0,0
3.	Dotacje na realizację zadań inwestycyjnych	0,0	0,0	67 750,0	0,0	-	-	-	0,0
IV.	Stan funduszu na koniec roku, z tego:	185 451,1	0,0	2 350 451,0	3 515 954,7	0,0	1895,9	-	149,6

Lp.	Wyszczególnienie	2020	2021			4:3	6:3	6:4	6:5
		Wyko- nanie	Plan wg ustawy budże- towej ¹⁾	Plan po zmianach	Wykonanie				
			tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Środki pieniężne	185 451,1	0,0	2 350 451,0	3 354 854,5	0,0	1809,0	-	142,7
2.	Należności	0,0	0,0	0,0	161 100,2	-	-	-	-
3.	Zobowiązania	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-
Część E – Dane uzupełniające									
1.	Wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów	185 451,1	0,0	2 350 451,0	3 354 854,5	0,0	1809,0	-	142,7
1.1	- depozyty <i>overnight (O/N)</i>	185 451,1	0,0	0,0	1238,1	0,0	0,7	-	-
1.2	- depozyty terminowe	0,0	0,0	2 350 451,0	3 353 616,5	-	-	-	142,7

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-40 z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego, zweryfikowanego przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2021.

7.9. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM PRZEKAZANO INFORMACJĘ O WYNIKACH KONTROLI

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Minister Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej
8. Minister Zdrowia
9. Komisja Finansów Publicznych Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
10. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
11. Komisja Zdrowia Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej